Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІайн обкома, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР.

№ 61 (5187). | ШОАТТА, 20 май 1972 шу. | 2 кеп. | *Газет арадуьл 1923 шера дена*

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІЧА ЕРРИГСОЮЗНИ ПИОНЕРСКИ ОРГАНИЗАЦЕНА ЛЕНИНА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Коммунистически васкеташка хьежжа берашта кхетам луш боккха болх барахи хьалхара деза 50 шу дизарца дуьзалйинчу ЛЕНИНА орден лойла

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІЧА ЕРРИГСОЮЗНИ ПИОНЕРСКИ ОРГАНИЗАЦЕНА.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1972 ш. 19 май.

СОВЕТСКИ ПИОНЕРАШ ЦІЕЙ ДЕЗДЕ СЪЕЗДИЙ КРЕМЛЕВСКИ ДВОРЕЦЕ ВІАШАГІКХЕТАР

В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизарна сийна 18 мае цІей дезде съездий Кремлевски Дворецa баьккхар ерригача союзни республикай пионерe векалаш. Пионерийна цхьана байкха - дика цІей болгалдоьхкх парте, комсомола, пионерски болама ветеранаш, партийни, советски, комсомольски организацей векалаша, стелицерча кагирхоша.

17.00 сахьт даьлча хьа. Гулбеннарашна чІоагІа деттаи тІоараш а долаш тІаьц новкъостий Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, Президиуме ба наитта ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь Е. М. Тяжельников, министраш, военачальникаш, ВЛКСМ ЦК, В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организаце Центральни Совета кулгаллой, СССР летчикаш - космонавташ, доаьол деьхарча мехкашкара хьаьший.

ЦІей дезде вІашагІкхийттача пионерий кхетачe хьаьллар хьахийкаду Ерригсоюзни пионерски организаце Центральни Совета председатела А. В. Федулова.

Цо хоам бир, цІей дездеча пионерски кхетачене Москвера, турпалча городашкара, ерригача союзни республикашкара кхи зоар тІакдика дешараш, пионервожатош, хьехархой бахьна хилараx.

ГІаддахарах деташ тохадена долий, йоах А. В. Федуловас, дог тІара бирхал оаланд моаршал лу оаха цІей дездеча укх пионерски кхетачене вола Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретарга новкъостага Леонид Ильич Брежневга, парте Центральни Комитета Политбюро членашка, Политбюро членалла кандидаташка, секретарашка.

ЦІей дездеча дакъа лоацараша чІоагІа дІаьхдаь тІоараш тохарца моаршол лу новкъостага Л. И. Брежневга, КПСС ЦК Политбюро членашка членалла кандидаташка, КПСС ЦК секретарашка. Президиума членашта анаш лу пионераша.

Гулбеннарий цІерагІа, 25 миллион болча пионерий. Советски Союза беррягача комсомольски цІерагІа Ерригсоюзни пионерски организаце Центральни Совета председатела цІенача дег тІара дІайха баркал аьлар Коммунистически парте Ленински Центральни Комитета, Советски правительствана Советий мехка къонача тІехьенар чІоагІа йовхо ярах.

Сийлахь эскорт лала а йолаш байракхаш лелаерша зале хьачуяхь ленински комсомола байрах, советски пионере ЦІе Байракх, памятни пионерски байракхаш. Лоахаш пионерски марш а йолаш зале хьачуйола дикагІаола правофлангови отрядаш — «Массаза а кийча да» ахача Ерригсоюзни Марши вотльнинераш къахьегама дезерай цхьана кхийтта колоннаш, къона пехотинцаш, летчикаши морякаши къона космонавташ а саидружинницаш а. Союзни республикай халкъий къамаш костюмаш а юхаш сцена тІа хьалтІайоал пионерий группа.

Пионера — хьалхе делаечо номанла лу: «Пионераш! Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета рапорт дала кийсле!».

Рапорта поэтически мутІарашка бераша луш доккхагІдолча воахалаша хьабенача новкъа гІолла кІалдаха, Сийлахь - боккхача Даймехка кроз бахьан долаш къоясам лоаттабе шоаш кийча хилалах.

Ерригача зало детташ тІоараш а долаш пионера - хьалхе делаечо КПСС ЦК Генеральни секретарага Л. И. Брежневга дІалу беррягача мехка пионерий рапорт тІадола книга.

Леонид Ильич Брежнева рапорта книга дІа а ийце, дие санна марІаволл пионер.

Гулбеннарашна безаме тІаьц СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне дагь къамаьл.

Вай мехко, аьлар Н. В. Подгорне, тахан безбу воай къона граждынаш, вай белгалдоьхкх В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизар. Вай деналлеча, хьинарча- заречa советски пионере башха - дика юбилей къонача ленинций, кагирхой чІоагІен дег тІарен дакъала юкъ Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительства.

Шуш пионерски цІей хІара цІагІа, хІара дезале дерах. Тхоах, доккхагІдоах, дукхачаний — шуш новкостех даьштех, дайноной ноанопта а даьшта а — боккхача безаме дагa ух шоай пионерски шераш. Пионерски цІече байракха кІал советски наькха цхьа моахал хьакийна ІийИадаш. Сий дола боккх деррягача дуьнен тІа цІи веза Іилмахой, массазара ахарко а легендарни маршал а, тІоравнина космонавти халкъа хьехархой — наитта шоай хана пионераш хилаб, пионерски организацена юкъe дикa школа яьнна ба.

Шоана доь, деза бераш, пионерски болам хьабаьнкача керте сийлахь - воккха Ленин даьттаьга. Шаьра хайнад чуна берий коммунистически организаци хьатІакхуча, керда общество хьалъергйолча ноахалашта кхетам билара низ бола средство хургйолча. Турпалча ЦІеча Пресне хьалнночча эгтара хьалхарча отрядашкара белгала деррига бераши кагирхой цхьана вІашагІкхийттача объединенешка кхачалица бола иккъ хьабеннб пионерски организаце. Тахан вай де а доагІаш доккхал ду дай идеалашта тешаме йолча, Ленина гІулакхакоммунизма гІулакха шийсa на кхоаш мутІахьа йолча кхуаш йоагІача тІехьенах. Дика из дета йиш яц, 25 миллион бола пионераш массазa а боккхагІчарна лелла хилар, пайдане мел долча гІулакхашка царна новкъостал до гІерташ хилар. Советски берий башха-дика вожати ва—ше къамаьлаш дена хана КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева белгал ма даккхара, къонахчарна коммунистически кхетам балара боккхача лоархІаме йола ленински комсомол. Советски пионераш массиза а хиннаб, хІаіз а ба комсомольцашкара, коммунисташкара хьоьхам эцаш.

Коммунистически партеи Советски пачтахьалкхен гІулакхашен планашкен- йоахар дІало Н. В. Подгорне, берий йоахо про хьалхагІа а лаьцай, хІаіз а ловц Іалаьмате лоархІаме моттиг. Массаза а, кхьметтел эгтара халагІча шерашка а, советски бераштa хинцад вай халкъа царна дала йиш йолаш мел дола хІама. ДикагІа мел дар — бераштаІ яха ленински васкет практически кхоачашхиннад Советий мехка. ХІаьта цудукъа тахан вай доккхал а деш ах, социализмо хилийтад кхуаш йоагІача тІехьена кхетам балара аьттув болашагІа дола хьалаш.

МоллагІа а кхоане тахан дІадолалу. Вахар дикагІа хилийтара духха а дика а къахьега деза. Бера хана дена кийчде шоаш къахьега. Къахьегамца сий долаш ва саг, яхаш да халкъа хьаькъале кица.

Тахалярча пионераша доккхал ду боккхагІчарна кхерагІдийначча хІамех царна тара хила гІерт уж, аьлар Н. В. Подгорне. Лар йоахача цІечар зоараш отрядаш дай наькъагІа йолх, советски халкъа революционни, къахьегама, тІема тІехьале Іомаю цар. Цу тайпара боккхагІчар опыт йовзей дІаэцен гІертар — советски наькъа доккхагІчен вІамагІчен новкъалий цхьоагІо йохаргйоацаш хиларах дог тешадеш дола гІулакх, вай сийлахь - доккха гІулакх лерндоацаш хиларах бола тешам.

Тахан указа гулбеннаб ерригача советски республикай пионераш, тайп - тайпарча къамех долаь бераш. ХІама доккха хетийташ болча кхета бІалго маькха вІашараш гульеш санна, тахалярча пионерски цІейно а хьахьоих дукхача къамех лаьттача вай даймехка доттагІал дохаргдоацаш хилар. Из доттагІал, бІаргі са санна, лораде аьнна васкет дитад вайга Владимир Ильич Ленина. Укхаза социалистически хьычадолаш дехьарчен межий берий организацей векалаш хилар, цІаькха а хьахьехк деррига дуьне тІерча къахьегамхой берашцара вай берий доттагІал тІа-тІа чІоагІлуш доагІаш хилар.

ДикагІдола коммунистически гІулакхаш доаккхаш, къахьегам дукхабезаргболаш, коллективизма, патриотизма, интернационализма уйланца советски нах хьалкхебара, белгалдоаккхо Н. В. Подгорне, ІаьІьмате боккхача лоархІаме я пионерски организаци, дукха зоараш йола шуи дружинаши отрядаши. Уж дика организатораш а хинна дІаяттай, царна хов берий хьинарі инициативен пайданечи эшачен гІулакхашта тІаерзае. Пионерски организаце беча цу балха боккха мах бу советски халкъо, вай партен паччахьалкхенои.

ХІаьта тахан а, цІей дездеча укх кхетачене, сона чІоагІа доза хет Даьхан эгтара дезагІа дола совгІат — Ленина орден Ерригсоюзни пионерски организацена яларах хоам беш.

Н. В. Подгорне Іодеш В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организацена Ленина орден яларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

Из хІана моллагІа деза совгІат да пионерски байракха тІа, йоах Н. В. Подгорне. Хиле а доагІаш из да тамашийнача пионерски шерашка гІолла сакхетамеча вахар чу баьхкача миллионаш болча советски наьха. Указе дага ца бохаш миита бутаргба боккхагІчарна лалла дІа а этта революционни баррикадашка лийта эгтара хьалхара пионераш, бохабаь болхам юхаметтоттабе, йоазув - дешар на ховла дІадаккха, коллективизаци бахьан долаш къовсам лоаттабе, социализм хьалхе новкъостал дал вай сийлахь кІаьнкаши йийгаци. Тахан юккъера ха йолаш нах ба Дай-мехка тІема шерашка пионераш хиннараш. Сийдеи ховстами хилба шоана, дай къахьегама лела дукх шоашта дІатІайнна къола разведчикаши майра партизанаши, вай турпалча тылера къона къахьегамхой! ЦІенача дег тІара дамсьала ду ва шо тайп-тайпарча шерашкара пионераш цІе галстук комсомольски къоналга вугаш йола путевка, халкъа дукха хьегача къахи лоаттабеча къовсамехи дезза долча доккхача вахар чу вугаш йола путевка а хинна дІа мел эттараш!

Деза совгІат къонача ленинций даькъала дийцар Н. В. Подгорне. Тхона лукхадеза шо, тхо тем, аьлар шо, оаш, тха когаметта хьаоттаргдараша, тІехдика дешарен дикача пайданеча гІулакхашца массаза а Даьхе, парти, халкъ гІадкхувларгхиларах.

Новкъоста Н. В. Подгорне даь къамаьл чІоагІа уйла тІаьхийта хадувгІаши, деттача тІоарашеи «Советски Союза Коммунистически партена — хоастам!» яхаш деттача цІогІарчаши цкъа санна дукхаза а юкъагІдоахаш дар.

Новкъоста Н. В. Подгорне пионере ЦІеча байракхах хІаллад деза совгІат.

Пионерски дувх дешаш дош:
Парте наькъагІа тІо,
Советски мохк дукхабеза,
БоккхагІчар метте дІаотта
хьакъ долаш хила.
Вожерий доттагІал чІоагІде;
Ленина вайга васкет ма дарра,
даха!

Ерригача зало цхьан багара доагІаш санна оал:

«Массаза а кийча да! Массаза а кийча да! Массаза а кийча да!

Цул тІехьагІа цІейна детадаш доккха концерт хилар. Цуна юкъе дакъа лаьцар зоараш болча «артисташе» — пионерий дукхача Дворецашкарва, клубашкарча, культура ЦІенашкарча художественни самодеятельноста кружокаш хьалхебарош, искусствай мастераша.

Юххера а концерте дакъа лоацаш мел хиннарашка деташ гІоадьила а болаш Н. Дунаевски «Даьхенах долалла вала» аьлар. Кремлевски дІенопка пІаьха а кІаьнка а дийкар деттача тІоарий вата, вай партен цул тешамеча гІоений — комсомолий, пионерий сийна доаха лоацаш.

(ТАСС).

ЦІЕЧА МАЙДАН ТІА ХИННА ПИОНЕРЕ ПАРАД

19 мае 50 шу диалд Ленина ши орден йолча В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организаце. Цу юбилеи сийла советски пионери цІей парадана ЦІеча майдан тІа гІолла чакхъяьлар. Юбилейни марше — Москвачен Подмосковьерчен пионерий правофлангови отрядаш, ерригача союзни республикай векалаш.

ТІаьх аьнна хьалийна а хьалгий трибунаш. Цигтача а юбилейни цІей дезде аьнна дуьне новкъа мехкара долор деьхара делегаци а.

11-за гургал тох Кремлевски курантша.

№ 1 йолча посте — В. И. Ленина Мавзолейна юхе — тІемакоша цхьана сийлахь ха деш латт тахан къона пионераши цар вожатеши.

Мавзолея трибуне — ВЛКСМ ЦК секретараш бюро членаши, КПСС Московски горкома, ВЛКСМ МК-ан МГК-ан секретараш, В. И. Ленина цІерагІарча Ерригсоюзни пионерски организаце кулгалхой.

В. И. Ленина Мавзолейна юхе бІаьстех эгтара хьалхара знаьш дохк пионераша.

Параде дакъа лоацарашка къамаьл ду ВЛКСМ МГК хьалхарча секретара С. А. Купреева.

ЧоагІача къонача кулгаша толланен металонийн шерашта юкъе гІолла чакх а йоахаш хьаенача пионерски ЦІеча Байракхагахьа дернадаь леладу вай воай мугІараш, аьлар цо. Селхан съездий Кремлевски Дворецe цІей дезде вІашагІкхийттача дайш из байрахк хоийр Даьхен эгтара дезагІча совгІато — Ленина ордено.

Доккхача совгІато, тахалярча параде дакъа лоаца дукха бераш юкъе а болаш цІей дездеча кхетачено партен правительствен кулгалхоша дакъа лацаро тешал ду парте кхуаш йоагІача тІехьен кІоарген хадданзеи йоахе ец хилара, къона тІехье хьалкхеаре дакъе В. И. Ленина цІерагІа йола Ерригсоюзни пионерски организаци боккхача лоархІаме хилара балдьдь гІоацара.

ЦІеча майдан тІа бек тІалхошаи:

Къона ленинцаш! Советски Союза Коммунистически парте гІулакх бахьан долаш лоаттабеча къовсамна кийча хила!

Ерригача советски пионера цІерагІа параде дакъа лоацараша цхьатарра жоп лу: Массаза а кийча да!

Пионера торжественни маршнарад дІайолаю байракхаш лелаераша. Исторически музеягахьара ЦІеча майдан тІа йоал пионерски болама эташ дагайохийташ йола колоннаш.

ТкъоалагІа шераш дага а дохийташ легендарни буденовкаш тувккача кІаьнкий шерениаш йоал. ЦІе пасьикаши сийна йовлакаш - испанкаши тувкхкаш бола 30-ча шерий пионераш боагІа. ШовзткъалагІа шераш. КІаьнканта тІатувкх салтий пилоткаши партизаний кийнаши.

ЦІеча майдан тІа йовл керда отрядаш. Уж ба Даьхено эгтара дикагІа мех дола хІама дІалуш бола тахалара кІаьнкаши йоІаши.

ТІехйоал цхьана вІашагІкхийтта «Зарницаш» «Орленкаш» колоцна, юнармейций, къонача морякий, къонача космонавтий, пограничникий, пионервожатий, сандружинницай отрядаш. Майдан тІа шоай гаьпал хьагойт пожарней къонача доттагІаша.

Минута яхалехьа — футбольни, волейбольни, баскетбольни, хоккейни майдаш а йолаш йола йоккха стадион а хинна дІаоттар ЦІе майда. Цул тІехьагІа лоаш къона гимнасташ.

ТІаккха юха а байракхаша цІий ю ЦІе майда. Байракхаш лелаеча къонабараша, спортсменаша — ерригача пионерски ЦІеча майдана цхьан багара доагІаш санна ловцаш дош Коммунистически парте, Ленински комсомола, советски халкъа сийна.

«Социализма сийлахь - йоккхийча котталоний шовзткъе итт шу» яхача доклада тІа Л. И. Брежнева аьнад «...Парти чІоагІа дог тийша я..., вай бераши берий бераши Октябрьски революце сийлахь-йоккха байракх сийленца дІахьалхашкахьа кхуьарг хиларахІа». ЦІеча майдан тІа хиннача къонача ленинций торжественни парадо цІаьхха а хьахьекхар советски пионери Ленина васкетаита, парте гІулакха, коммунизма гІулакха боарам боацаш чІоагІа мутІахьа хилар.

(ТАСС).

ВЛКСМ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ ПИОНЕРСКИ БОЛАМА ВЕТЕРАНАШЦА ВІАШАГІКХЕТАР

Эгтара хьалхара пионерски отрядаш вІашагІийнкараш, ткъоалагІчен ткъаь иттлагІчен шерашкара комсомольцаши пионервожатеши 18 мае ВЛКСМ ЦК баьккхар 70-ча шерашкарча пионерашцея комсомольцашца вІашагІкхета. ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Е. М. Тяжельникова дег тІара моаршал хьаттар хьашашка, В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизарца чІогІа даькъала бийцар уж.

Зале ба геттара къона болча хана деиз мехка боазаш барш: къахьегама фронта турпалаш Мамлакат Нахангова, Турсунали Матказимов, эгтара хьалхарча пионере Ерригсоюзни слете дакъа лоацаш хинна Василий Степанов, 40-гІа шераш доладуш пионерхиша, Керч мужьайоммхача, лакъа лаьца флотски вийлейна воІ Евгений Мартынюк, дукха кхыбараш.

Шоай новкъостий — эгтара хьалхара пионераши вожатеши буацаш чІоагІа сакъердаме къамаьлаш дар КПСС ЦК-рча дакхерча партийни школа профессора, 1922 — 1924 шерашка къонача пионерий Центральни Бюро эгтара хьалхарча председатела В. Ф. Васютина, воккхача советски дипломата, КИМ-рча къонача пионерий дувен халкъашта юкъерча бюро члена, 1924 — 1931 шерашка «Деткомдвижене» институтa директов хиннача В. А. Зорина, СССР лакхерчен юкъерра, специальни образование министра, 30-ча шерашка пионервожатя хиннача В. П. Елютина, советски кхалнаьха Комитета председатела, СССР летчика - космонавта В. В. Николаева - Терешковас.

(ТАСС корр.).

СФРЮ ПРЕЗИДЕНТ, СКЮ ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НОВ. И. БРОЗ ТИТО ОФИЦИАЛЬНИ ВИЗИТАЦА СОВЕТСКИ СОЮЗЕ ВОАГІАРГХИЛАРАХ

КПСС ЦК-ан СССР Лакхехьарча Совета Президиумон дьехарах официальни доттагІала визитаца укх шера кІоаь бетта хьалхарча шийн цІнрасІа Советски Союзе воагІаргва Югославе Социалистически Федеративни Республика Президент, Югославе коммунистий Союза Председатель нов. Иосип Броз Тито.

(ТАСС).

КЪОНАЧА ЛЕНИНЦИЙ СИЙЛАХЬ ГІУЛАКХАШ

В. И. Ленина цІерагІча Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизаре шоаш кхачабоагІаш къонача ленинцашта нарегІдаьнача сийлахьча гІулакхий хьакъехьа хоаииш ух мехка массе микІигера.

Кердача электропоезда дІоагІаш машинашъехоцаш дІадаьлар говод Кировгерча пионераша. Из хьалъяй Ленинградски облаcте эгтара къоабаІа йолча цу городерча бераша гулдаьча металломох. Пионерий Дворецa кердача здание хоьяьй горд Саранск. Из хьалъеча дакъа лаьцад городерча беррягача школьникаша.

Пионерски цІей тІакховчаш Тульски комбайнови заводе болат ловладеча цехе шой тайпара хилар болат ловладар. Тулерча пролетарски района пионераша гулдаь тиша аьшк дер вынна. Аьхха укх тІехьарча цхьаш шерех ах шерен цу районерча берашa гульяьча маькерча бадала цен бІаь тонн дІачуеннай сборни пункташка.

Узбекистана пионерски организаце исторе музей хьайийллад Ташкенте. Цун стендаш тІа дьалтеха йоахк журналаш тІарен газеташ тІарен яьха, вырезкаш, ІаьагІча бесса лаеста фотографеш. Музея фонотеке дІаяздаь дa тайп-тайпарча хийнашка хьаьха пионерски иллеш, республика эгтара хьалхарча пионераштa дагалоагІараш. Лар йоахача цІечар гульяь а дукхагІйола экспонаташ.

БІарчча школьни вІлен хьалъэттай Нохч-ГІалгІай АССР городe МалгІобига. Шовзткъе итт гa — советски пионере даьхча шерий дукхалга хьежжа — дІаегІай городa дружинаша. Мордалнов Володяй, фашистски тІаьрахоаца лоаттабеча къовсаме вийнача пионера цІи тиллай вІаьлех.

Йоккха ши событи хиннай укх деношка Азербайджана юртарча юкъерча школа ворхІагІча классерча йиІиий Шукюрова Солмаяя Балашева Нурулаха вахаре. Юкъьанца дружина совето бар цэрна комсомоле баха рекомендацеш, хІаьта цул тІехьагІа пограничникаша грамоташи совгІаташи делар царна фея хІамах сакхувиш уж хиларах.

Винницки областа Тамашпольски района Вербовски юкъерча школерча пионераша шоай школе хьайийллай цІи хезача, советски полководца, шозза Советски Союза Турпалча эскаре инарала И. Д. Черняховске музей.

(ТАСС).

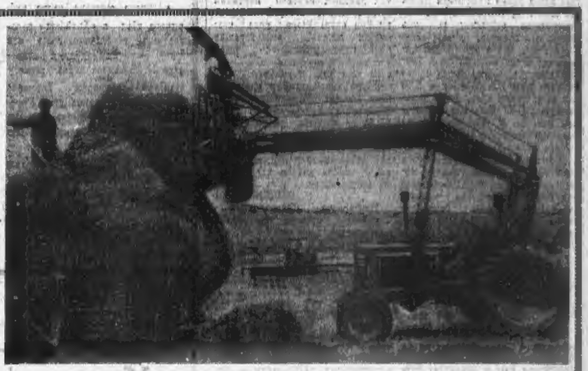

СОВХОЗА КХАШКА

ФОТОРЕПОРТАЖ

БЕХКТОККХАМЕ ха я хІанз Ачхой - Мартана района «Самашкинский» совхоза механизатораштa эттар. Дукха да укхаза укх деношка деш дола балхаш. Царех эгтара лоархІаменаІа дараш да Іана замалахь совхоза хьайбашта мa эшна доакъар Іалашдара лаьрхІа деш дола балхаш. Тоъга кхачалица тІаьнийна совхоза сенажа лаьрхІа дІайийна люцерна. ХІанз из хьоккаш лаьтта. Тахалярча дийнахь 15 гектара тІара хьекха а хьекха хьалхе а кийчдаьча кІоагача силай 65 тонн. Къаьстта дика къахьег кхай тІара люцерна хьаьтІауззача трактор тІа болх беш болча механизатораша. Масала, планагІа дийнахь 54 тонна — цкъолемтр е е эхача 70—80 тонна — цкъолемтр ю Магомадов Рахима, кхьебараша. Сенаж кІоагача йоагІача тІехьагІа гусенични тракторца тоІаю из тракториста Акаев Кише. ХІанзчул тІехьагІа 20 гектара тІара люцерна дахьтагІа йолаш эзаш ба механизатораш. Ерригa цар Іалашъе лаьрхІар 250 тонна я.

Люцерна хьекхача цу кхай тІа хий тохар чІоагІа лоархІаме да, хІана аьнча кІанзчул тІехьагІа кхы а кхоаза хьекха эзаш я уж бальцаш. Из дика кхетадеш ба боахама специалисташ. Цудухьа оІалла сопаш яа баьцашта а кхыча культурашта а деттаи долча хина кІездж. Деррига хий дилара кийчаьдь 500 гектар кха да совхозе.

Цех дукхагІа йола участкаш чудуоьтташ хий далара бакъальнай. ХІаьта иза дисача лаьтта деттІан хьекаве хий деттаиш кхоь оборудовании установка я. Хий тохара свени норма 2,2 гектар мара йоацача 3,5 гектара хий теха бола тракторист Сальмурзаев Шерванни дукха хьанна бола беш йола Изиаурова Бала тоя. Иштта дика къахьегаш ба гурахь дийнача кхата хий тохаш бола тракторист Зураев Гусманов Оздоева Сакинат. 75 гектар долча кхайна хий теха баьцинаб уж укх деношка.

СУРТАШ ТІА (лакхехьа): люцерна йоттам ба трактористаш Акаев Сулыйни бахьлой Асламбекова Даудa Зубиев Абдин. Лохехьа — Сальмурзаев Шерванни поливальница Изиаурова Балатон хий техаш ба.

И. ПЛИЕВА сурташ.

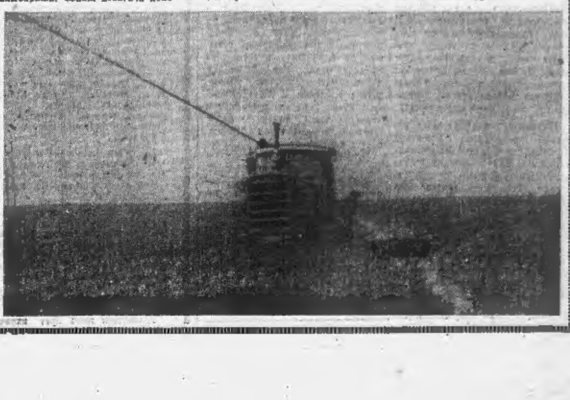

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАШИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬИ

Советски Социалистически Республикаш Союз хьаль 50 шу дизара накъъбоахача Г. А. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода партийни организаце коммунисташеа ерригача коллективох долла хIама ду 1972 шера пачхьалкхен плани социалистически декхараш кхоачашдара. ХьалхарIча квартал план 101 процент кхоачашъяьй промышленни продукцена реализаци яра, товарни продукцена — 103,2 процент.

ХIана халкъа боахама план кхоачаши тIехкхоачаши яра, общественни производства эффективность лакхъяра яхь Iолаяьй коммунисташа.

Коммунистий инициативен хьакара айдалар, наха юкъе беш бола идеологически организаторски болх чIоагIбалар гуш да массе метте. Доккарашка керттера да нйслагIча пятилетка шоллагIча шера план хапал хьалха кхоачашъяра укх гарггарча хана дукхален дикалой хьоккамаш дикка тоаделга вIаштIехьдаккхар, Iилма - технически прогресс сихъяра ерригa резерваш оарцагIъяхар.

1971 шера — нйслагIча пятилеткa хьалхарча шера план дерригача керттерча техникo - экономически хьоккамашта толамe кхоачашъяьй тха коллективо.

Заводе хьалхкхийнаб шоай къахьегамца пачхьалкхен план толамe кхоачашъяра новкъостал деш бола дукха хьалхалаттараш новаторащи. Царех лархIа мегаргболаш ба покъостий коммунисташ: слесараш Котиев Махьмада Альмади, Шипанов Владимир Иванович, шлифовальщикаш варте воаца Нарчиев Бахьаудини къона коммунист Толдыкин Владимири, сборочни цехера слесараш - сборщикаш Конищева Наталья Егоровнаи парте йоаца Котиева Озрцхой Лемкаи, дукха кхыбараш.

ХIана завода партийни организацен ерригача коллективен терхама юкъмоттиго латт «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхита дIахо теадарех» бола КПСС ЦК сецам. Яхьа керте латт коммунисташ. Цеховой партийни организацешна, профсоюзни ерриганаце комитеташа Iалашду яхь пайданагIа хургIоача тайпара вIаштIехьйоаккхита, яхьа итогаш хIара денна хьоккамий Доска тIа язью. Цу гIулакха цехий коллективашка собранеш ю. яхь [illegible] дикагIбараш белгалбоах. Вотта цехий коллективашта юкъе лелаеча яхьа итогаш а еш, хотбаьннарашта карара мара тела Ше байракх а 250 сом ахча премиа а лу. ХIана хьалха йода № 43 йола цех (начальник воп. Ю. М. Дорогов, парторганизаце секретарь воп. М. Даурбеков).

Социалистически яхьа бизза бола организатораш ларкIа мегаргболча нитаж боллой цIераш яха йиш я. Царех ва, масала, вовзд йиккача даш болх беш хьалсагIа ветеран, парте райкома бюро член, КПСС обкома пленума член Дахкильгов Борис. Советски пачхьалкхен ах бIаь шера юбилей сийна лелаеча социалистически яхье толамаш дахарах «Знак Почета» яха орден еннай цунна. НйслагIча пятилетка хьалхара шу дика чакхдаьккхар вов. Дахкильгова, хIаьта хIана СССР хьаль 50 шу дизара сийна деккар тIайийцад цо нйслагIча пятилетка шоллагIча шера план 5 декабре — Советски Конституце ди хьатIаотташ, цхе шера задани дiъ шеран ах шерам кхоачашъе. Е хьавцаргва вай, масала, укх масехк шера вIашта эггара халагIа йолча цхьан участке болх беш хьавоагIа коммунистически къахьегама ударник, цеховой парторганизаце секретарь, литейщик Гизатулин Мубаракша Шавилович. БархIлагIча пятилетке тIайийца социалистически декхараш кхоачашдара итогегIа Октябрьски революце орден еннай цунна. Шийна оттаь нйслагIча пятилетка план дiъ шеран ах шеран кхоачашъергъа ъьнна дош деннад вов. Гизатулина.

Ер да кхы а цхьа масал: къона коммунист механически цеха комсомольски организаце секретарь, автоматчик Муталиев Бабоне Iалихан дика болхло ва, завода коллектива общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лоац цо. НйслагIча пятилетка хьалха шу толамe чакх а даьккха, керда доккагIдола социалистически декхараш тIайийцад: шийн пятилетка дiъ шеран бархI беттан, хIаьта укх шера план 5 декабрь хьатIаотташ кхоачашъе.

Цу тайпара масалаш дукха доаладе йиш я, завода ерригача цехашка да уж, мутIаречa болхлошта юкъе хиина ца Iеш, шоай участкашка тешамен цIенеи балхаш деча инженерашта, техникашта юкъе а. Царех ба, масала, производства начальник вов. М. А. Зурабов, № 43 йолча цеха участка начальник Л. М. Аушева, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутат, воккхагIдола инженер-технолог Н. И. Чликеа, дукха кхыбараш.

Завода партийни организаце хIана бежка деарлIам бу «Советски Социалистически Республикай Союз хьаль 50 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сецам дIабовзийтара. Цу гIулакха укх деношка цеховой партийни организацей секретарий совещани йир оаха. ХIара цеха графикаш оттаьй агитаторашеи политинформаторашеи шоай участкашка из сецам дIабовзийтара дергдоача хьамальлий.

ХIана тха партийни организаце юкъера коммунисташ, завода ерригa къахьегамхой денга хIама де лаьрхIа ба пхе шера план хапал хьалха кхоачашъяра, дукхача къонех дагтача вай пачхьалкхен сийлахь - дикачa цIейна дикача хьоккамашца накъъйаккхара.

Н. ПАШЕННЫХ,
Нзьсарерча «Электроинструмент» завода партийни секретарь.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМА ИТОГАШ ЮВЦ

СССР хьаль 50 шу дизара [illegible] пайдехтIара накъъбахара дукъа Грозненски района партийни организацеша кхы а лакхагIча болам тIа боаккхаш айбабе къахьегамхошта юкъе беш бола организаторски идейно-воспитательни болх.

Цу гIулакхо къахьтта лаьтте хулийташ я хIана КПСС обкома V пленуми КПСС райкома VII пленуми итогаш ювцаш района предприятей, боахамий, учреждений партийни организацешка чакхъовлаш йола партсобранеш.

Гарачоодски бурувлеттача долхий управлене дача собрани доклад йир КПСС Грозненски райкома инструктора вов. Талгатова Х. М.

Докладчика хоадамбоахаш дийцар парте обкомен райкомен пленумий балхах, СССР хьаль 50 шу дизара сийлена накъъбахара партийни организацеи хьалхашка латтача декхарех.

— Партийни организаце эггара ларрIамеча декхарех цаI да болхана доалларец шотамеи бола вIаший бувзабеш а нйслагIча пятилетка задане хапал хьалха кхоачашъяра тIаберзабаь а хулийтаза Iалашделга, — аьлар докладчика. Районе масенахьа лертIа вIаштIехьдаьккхадац юбилей сийна шерра ядь йоаржаелга. Цу хьакъехьа кхоачамбоацараш да бурувлеттача управлене а. Цудухьа цу гIулакха партийни организаце дукхагIа теркам тIабохийтилга хIадийхар собране хьамаьла деча коммунисташа а.

Парткома секретара вов. Шиликова Л. И. гулбеннарашта тешам белар докладчика а коммунисташа а белгалдаь кхоачамбоацараш дIадахара парткомо долла хIама дергдаларах, хIаьта идейно-политически болх тоабара хоадамбоахаш йола мероприятеш тIа а яйцар цига.

КПСС обкома а райкома а пленумий решенеш къоабалъь тIайийцар управлене коммунисташа.

Т. ОКРУЖНОЙ.

Итогови конференци

«Грозэнерго» яхача районни энергетически управлене № 2 йолча теплоэлектроцентрала коллектива политически дешара итогашта хетаь конференци чакхъяьлар. Из йир «Социалистически производственни коллектив производства эффективность лакхъяра цун лоархIамих» яхача темах.

Юкхъанца къамаьл дIадоладу теплоэлектроцентрала директора Мамейскулов Николай Николаевича. «КПСС XXIV съезда къахьегама коллективай лоархIам лакхбаларах» яхача темах доклад йир ТЭЦ-2 партбюро секретара Курбанова Ю. Г., «Технически прогресс бакъан коллектива лоаттабу къовсам, новаторство — производства эффективность лакхъяра лард» яхача темах — турбинни цеха начальника Кондратенко В. Г., «Доаладара общественни формаши производства эффективноста цар ю влияни» яхача темах — завкома председатела Канарева А. А., «Болхлой коллектива вахара нравственни нормаш» яхача темах — Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета доцента Гришина Э. А.

Дувцаш дола дош доаллаш шитта къамаьлаш дир укхаза котельни цеха начальника Кравцова Д. И., университета доцента Котельникова Н. Н.

Дош чакхдоалаш къамаьл дир производственно - технически отдела начальника, технически Iилмай кандидата Немзера В. Г.

Конференци лакхача идейни боараме чакхъяьлар.

Х. СУРУДМАНЦ,
«Грозэнерго» инспектор

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI. 30 май, 1972 шу.

СССР профсоюзий XV съезда делегат я № 7 йолча треста Грозненски гIишлошъеча монтажни управлене электросварщица Шутова Агафена Васильевна. Дукхача шерашка хьинаре къахьегарах белар цунна тешам управлене къахьегамхоша профсоюзий съезде дахьалена. СССР 50 шу дузача денна сийлена накъъбахара къахьегама вахте эттачарна юкъе хьалхара моттиг лаьцаш а я из.

СУРТА ТIА: электросварщица А. Шутова.

С. ХУГАЕВА сурт.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганда агитацен отдела «Агитатора блокнота» журналагIа номер араьяннай.

Химика Денна хетаь я КПСС обкома нехкдаьттан химически промышленноста отдела заведующе М. Афанасенко лаьъа статья.

— «ХьалнIаш яхера хуйцагIа теркa» яха статья кийчъяьй Нохч-ГIалгIай юртбоахама опытни станце агронома Д. Заигинов станце лаьтта леладара отдела заведующе А. Пуревои.

«Агитаце опытах» яхача рубрикана кIал а «Хьийбаш лелдерашца вIашагIкхетараш» яха КПСС Наурски райкома секретара М. Керимова лаьъа статья.

Шурий - товарни фермерча цIеча утлахех лаьца дуц Урус-Мартана района Мичуринa цIерагIча совхоза бригадира Р. Цуцаева.

Блокнота тIа дIахо довоттахм я П. Ворошейкина «Коммунистски мировоззрени: из хьакхерера мьъкъаш» яха статья.

СССР хьаль 50 шу дизаре нетаь беседаш етарна методически хьехамаш да.

РСФСР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПРЕМИЕТА ЙОЛЧА РСФСР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА КОМИССИЕГАРА

Литература, искусства [illegible] культура [illegible] РСФСР [illegible] пачхьалкхен премешта йолча РСФСР Министрий Совета Президиума комиссе дIахо а дIачуйт... ду 1973 шера РСФСР Пачхьалкхен премеш яхара даь балхаш.

Хьажа дIачуйнйку къахьегамхошта коммунистически кхетам баларa новкъостал деш а социалистически реализма принципашка яххара а дола, шеррча общественносто къобалдаь тIеххьа балхаш а цIарча [illegible] оригинальни экономически архитектура решенеш а.

[illegible] творчески организацеша.

Комиссе дIачуйц 1971 шера 15 июне кепатеха (бIаргадайта, хьалдаь) балхаш. ДIачуйц 1972 шера 1 июле кхачалта.

Премеш хьоцие дIаенаша бохийтара условеш дувзадена долча дешай хьакъехьа хатта хIама долаш волчуя РСФСР Пачхьалкхен премешта йолча РСФСР Министрий Совета Президиума комиссена хьиха гIулакх укх адресагIа: Москва, 274, Делегатски улица, 3, телефон 299-39-06, 226-39-77.

КПСС ОБКОМЕ, РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ, ОБЛСОВПРОФЕ

ЛАЬТТА ЛЕЛАДАРА КУЛЬТУРА ЛАКХЪЕ

Лаьтта леладара культура лакхъяр дукха лакхъйаша, совхозаша, бригадаша, отделенеша лелаю социалистически яхь дIахо яхьа ъьана сецам баьб КПСС обкома бюро, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советеи облсовпрофеи.

«Нохч-ГIалгIай АССР лаьтта леладара культура лакха йола колхоз, совхоз, бригада, отделени» яхача сийлахьча цIера йола Положени чIоагIъяьй.

КПСС горкомаша, райкомаша, горрайисполкомаша, юрта боахама министерства, «Грознянн» «Консервплодоовощи» объединенеш, кооперацен хии боахама министерства, юрта боахама районни управленеш, профсоюзий райкомаш, партийни, профсоюзни комсомольски организацеш, колхозий совхозий кулгалхой декхарийна ба лаьтта леладара культура лакхъяр дукха шерра тертарча къахьегамхой яхь йоаржаe.

Республикански районни газетий редакцешта, телевидени радиовещани Комитета тIадиллад лаьтта леладара культура лакхъяр дукха шертарча къахьегамхой бовзийтачa социалистически яхь лелаe шерра бухьа.

«Нохч-ГIалгIай АССР лаьтта леладара культура лакха йола колхоз, совхоз, бригада, отделени» яхача сийлахьча цIерах йола

ПОЛОЖЕНИ

Республика юрта боахама къахьегамхоша, нйслагIча пятилетка заданеш хапал хьалха кхоачашъяр дукха деза денна—ССР Союз хьаль 50 шу дизара бахе боагIача тайпара накъъбахар дукха яхь а лелаеш, доккхий социалистически декхараш тIайийцад: 1972 шера колхозашка, совхозашка, пачхьалкхен кхыча боахамашка хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача ялата культурай 21,5 центнераш, гаьнарий — 11,5, шекара свеклай — 212, баьцадеарий — 135, коартолий — 110, тхьаммий 12 центнераш лохагIа боацаш тьувкъам кхеба.

Декхараш толамe кхоачашдара керттера хьал да лаьттах пайда дикагIа эцар, лаьтта леладара культура лакхъяра ларда тIа кхей беркат ма мотта алсамлаккхар.

Цудухьа лоархIаме да, колхоза, совхоза, бригада, отделене хIара коллектива лаьтта леладара культура лакха йола коллектив яха цIи [illegible] тIелийта бокъо яккхар дукха лелеча яхьа юкъеяхар.

«Нохч - ГIалгIай АССР лаьтта леладара культура лакха йола колхоз, совхоз, бригада, отделени» яха цIи лу боахама шера итогашка а хьежа йоагI-йоагIача профсоюзий обкомаша яь заключенеш а тIехьа юрта боахама министерствай кхыча республикански юртбоахама ведомствашех дехачуеннача тIехьагIа КПСС обкома бюро, республика Министрий Советои облсовпрофои баьча сецамагIа. Материалаш КПСС обкоме, республика Министрий Совете, облсовпрофе дIачулу юкъа шера 1 февралал тIехьа ца йоалийташ.

Районе социалистически яхьа итогаш хьаж КПСС горкомаш, райкомаш, горрайисполкомаш, юрта боахама районни управленеш, профсоюзий райкомаш.

«Нохч - ГIалгIай АССР лаьтта леладара культура лакха йола колхоз, совхоз, бригада, отделени» яха цIи лу боахамаштеч производственни подразделенештех, нагахьа санна цар:

тешаме лакха дьувкъам хилдалза кхебойи чуэцеи, продукце дерригa тайпаш декараш пачхьалкхенга дохкараш чIоагIъяь планаш кхоачаши тIехкхоачаши йой;

юртбоахама культурий лакха тьувкъам кхебелгеи хьувкъам лаккбара тIайийца шоай социалистически декхараш кхоачашделгеи вIаштIехьдаьккхайале;

къахьегама овсарле лакхъелга, продукци яккхарга дIебода мах лохбелга, производства рентабельноста боарам айбелга Iалашдьдале;

лаьттан беркат алсамдаккхара чIоагIа уйла тIайохийте, шоашта тIачIоагIдаь дерригa лаьтташ кийсдой а эффект йоаккхагIа йолаш царех пайда эце а, лакхача агротехническа боараме лаьтта леладой, Iилман ларда тIа оттаь севообороташ а царга довлара планаш кхоачашйой, эрозена духьалара агролесомелиоративни мероприятеш чакхйоахе;

хьалкхарча овсарлe лоаттабеча къовсамa гIулакхий система чакхйоахе, кхаш, хьун овсаш, хий декъа сеть, маьккий йистош, кхаш-марча станий, хьайбаш лелаеча фермай территорешш усадьбаш, кхыйола участкаш овсарех цIена йолаш лелайой. Хилазза дергдоваш гIулакх да боахама, бригада е отделене территореш карантинни йоархIех — амбоовех, кIавнхалах, повеликах, кхычарех цIена хуаийталга.

Iилман ларда тIа бакъъаь, минеральни органически удобренеех пайда эцара система лелайой, ма мотта дукхагIа уло Iоаделга, из кийса лоаттадалга, шийна кхаьна кхашка тоссилга Iалашдой;

хий декхача лаьттаеха дии ресурсехи пайда дикагIа эцилга Iалашдой, хьалхадатта балха овсарле лакха йола хий декхара системаш юкъекхуве, боахама чухьарчен боахама ерзаьерчен наналашта [illegible] еча хана къахьегама механизмаш есга а хIаьта [illegible] хий декхарча лаьтташка юртбоахама культураш дIаерам лакхен тешамен хьувкъам кхебара дикагIйола структура лелаоайте а вIаштIехьдоаде;

ерригa культураш еллаe лакха хьувкъам луча районированни сортий дIадувча стандарта цхьоалагIча класса фу тоссеш, хIаьта сомийн коюслйи бешамаш — лакха хьувкъам луча маьлерча сорташа мара дIа ца юйи дIа ца йоIеш;

юха шера лакха хьувкъам кхебара чIоагIа ларда еллаьле. Лаьтташ кийчдарен гураль дув алаташ дIадерен, ваьь аьара план хий хаанахьа, дика кхоачашъьяло, тIехдикача фуца бисза кхоачамбоаца цоаш IалашбаьбалIе;

баьха овсарле лакха йолаш техникех пайда эцен из кийса, дикача дас санна дIаоттаь лоаттайойи, сиаш балха нормаш хилдалза кхоачашйой, машинашта технически гIулакх дараа ремонт ярен толашагIа йола система юкъекхуве, машинно - тракторни парк лелаярга дIадодар лохдалe, доагори машиндаьттагаш кходалга вIаштIехьдаьккхадалe;

Iилмана карагIдаьннарецш юрта боахамe хьалхалаттарий опыти производствашa шерра юкъеяхухьe;

юртий территореш, совхозий, бригадий, отделеней, фермай, кхашнарча станий усадьбаш тIехдикача хьал тIа лелайой бола беш бараштa дика культурно - бытовой производственни хьолаш Iалашдьдаьлой общественни боахаме колхозхоша, совхозий болхлоша къахьегамца хьинаре дакъа лоацилга вIаштIеьдаьккхадалe.

Колхоза совхоза лаьтта леладара культура лакха йола цIи лу, нагахьа санна боахамерча ерригача бригадашеи отделенешеи из цIи яьккхале.

Лаьтта леладара культура лакха йола цIи яккхар дукха лелачa социалистически яхье дакъа лоацу ерригача колхозаша, совхозаша, бригадаша, отделенеша. Котбаьннарашта «Нохч - ГIалгIай АССР лаьтта леладара культура лакха йола колхоз, совхоз, бригада, отделени» яха цIи лу, КПСС обкома, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа дипломаши Сийлен грамоташи дIакара а луш.

ХИЙ-КХАШКА

Кхоачамбоацараш дIадаха деза

Хий диллара кийчдаь 1280 гектар лаьтта да Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза. Цунах 475 гектара тIа ялат, 194 гектара тIа баьцадеараш, кхыйола культураш дIайийнай. Вакъда пхинагIа укх шера хий дилла деза дукхагIа дола лаьтташ хий диллара цIенханитта кийчдаьдац. Лакке вай дийцача лаьттах хий диллара кийчдаьр 799 гектар мара дац.

— Фуд цун бахьан? — хетт вa колхоза керттерча экономистага.

Ер ма дий аьна цу хаттарах дала жоп дацар цун. ДIадахача шера в доагIача тайпара кхашка хий дилла хиннадац. Цудухьа лоха хилар хьувкъам а. ХIара гектара тIара чуэцаш хиина ялат 22 центнерага мара кхачандар, 30 — 32 центнер чуэла торе йолламе а. Хий дулача 40 гектара тIа дIайийначa хьажкIех хIара гектара тIара чуийцараш 19 центнер мара хилазар.

Белгалдаккха доагIа дIадахача шера хиина кулгалхой укх шера хувцабеннилга. Цхьабакъда кхашка хий диллара хIанзалца эггадьяьна хIама дац.

Харшашкара хий хьувза масаш бархI догIан хьисапе хий детта установкаши я колхоза долладьа. Хийдуллаш долча кхашка хий диллара уж тоьаш болаш я. Эшар фуд? Болх лерттIа вIаштIехьбаккхар.

ХIанз ялта бIаьр бузаш латт. Укх хана чIоагIа хий дезаш хуа юртбоахама культураш, къаьстта гурахь дийна ялаташ. Цудухьа кхоачамбоацараш дIа а доалаш кхашка хий диллара, дIайийна культураш хица юзара ерригa ниа тIабахийта беза хIана Ленина цIерагIча колхоза кулгалхоша, къахьегамхоша.

С. ДИАМБУЛАТОВ.

БОЛХ ТОАЛУШ ЛАТТ

ЭЗАРИ воргI бIаьа ткъаь итт гектар лаьтта да МалгIабика района «Кавказ» колхозе хий дуллаш. Цу ерригача майдатIа дIакъайла хина система я. ДогIан хьисапе хий деттача установкашца кхыча боахамашка санна хапшаш дакa дезац цига. Канала чура турбашка гIолла хий хьаувзача гидрантаца хетта а детта турбаех хьадаь «пхьеш» хьалдилла мара дезац кхай юкъе гIолла. Цунах «якх» догIан хьисапе хий детта ДДН-45 маркех йола установкаш. Шовзткъа итт метр дIаьхa дола «пхьеш» турбаех детта а сахьат мара дa езац. ХIаьта, белгалдаккха доагIа, иззамо къайла хина система йолаш вай республике нагахьа мара боахам боацилга.

Цу кхашка дIайийна я 320 гектара тIа люцерна, 606 гектара тIа кIа, 220 гектар мукх, 187 гектар ялата лаьрхIа хьежкIаш, кхыйола культураш.

ХIанз «Кавказ» колхоза къахьегамхоша хий дуллаш беча балха сурт, доакаш дола толамаш къаьста хьахьоака [illegible] гуртьаш, нагахьа санна дIадахача шера уж балхаш мишта кхоачашдеш хиннад ца хайча. Цудухьа дIадахача шерара цу балхаца бузаш бола цхьаьна масалаш доалдийтада вай.

[illegible] дошь догIан хьисапе хий детташ йолча 25 установкех цхьаьтта мара ядар болх беш. Канал эшача боарамагIа цIендаь ца хиларах гидранташа канала чура хьаувза хий гектара бIеха дар. Цудухьа нувхашна каст-каста дIаюкъар хий детта установкаш. ХIаьта уж цIенъеш дукха да йоайора механизатораша.

Хий дуллаш боахача механизаторий балхацера безам совбаккхара цхьакха тайпара мероприятеи а ядар вIаштIехьъяьккха. ХIаьта хий дулла бригада кхыча ядаш лелаеча бригадай бригадираша яххар де дезаш яр. Цудухьа цхьан бригадира шийн кхашка дIачазабеш, шоллагIчо шийгахьа хьалъувзабеш цхьаккха план а йоацаш хьалдаь хьанга лаьвгIаргла ца довц бола бора механизатораша. ХIаьта болх баьдаьккха ахча а харцахь-бакъахь нарядаш а яттаеш вийсаь хьадегIацар парга. Из бахьан долаш дIачахар механизатораш. Цудухьа механизатораш а боаш болх ца беш Iеттар йийтта догIан хьисапе хий детта установка.

Уж кхоачамбоацараш дIадахара ерригa теркам тIабахийтар ер шу дIадоладеннача хьалхарча дийнахь дена колхоза правленеи парткомои. Кхыча бригадий кара а хургIоацаш къаьстта хий дулла хьелагIа бригада йир. Цун керта [illegible] инженер-гидротехник В. И. Демченко. Цул соагIа къаьстта агрономи хий детта установкаши, дина система тоавра механики тIачIоагIъено бригадана. Тоъам болаш еце а IалашйIр механизаторий кадраш.

Цу хувцамаша эргадаьха тоадир бригада гIулакхаш. Къаьстта теркам тIабахийтар Демченкос хина системе, хий детта установкаш болх бе кийчъяра, хий доаллача канала хьалхаш а цхьах лаьттах, йоархIех цIендара.

«Кавказ» колхоза хий эцаш долча канал АМООС-а болхлоша цIенде дезаш яр. Из цIендеш болча болхлоша болх мишта бу тIехьожам лоаттабеш хилар Демченко.

Иштта, хий ханнахьа йоаккхаь хиларах, кхашка хий диллара балхаш лоладе дезача ханал дукха хьалха тоайир механизатораша догIан хьисапе хий детта установкаш а дина система а.

Болхлой къахьегамa овсарле лакхъяра геттара лоархIаме да цар къахьегамцара безам совбаккхар, балха хьалашлерттIа вIаштIехьдахар. Из дика кхетадеш хилар Демченко.

Колхоза парткома новкъостал ца гойтара агитаце плакаташ, хьоккамий доска, кхыдар вIаштIехьдаьккхар хьинар долча бригадира. ХIанз хIара механизатора дийнахь баь болхи дакъа [illegible]. Цу тIа белгалъйоала сихха динад лакха йолаш хий диллара ъьржача социалистически яхье механизатораша яьхa моттигаш. Цхьа иIира лаьвча социалистически яхьа итог ю. Хьалхаваьккхача механизатора сийна бригаде Ше байракх айю.

Дика вIаштIехьдаьхад механизаторий балха хьалаш а. ХIара механизатора спецбарзкъаш деннад. Цул соагIа хьалха хIара механизатора къаьстта задани луш ший а механизаторий а дукха балха ха йоайора бригадира. ХIана кхыча тайпара да из гIулакх. ДIаяла ца дезаш кхий картограммага, графикага хьежача кова да хIара механизатора тахан мо минчахьа, малагIча боарамегIа хий дуллаш болх бе безаш ва.

ДикагIа къахьег хIанз механизатораш. Йоачан йоацаш, чIоагIа мух боацаш болх бе йиш йолча дийнахь сецца болх дIа а болабий боад къовлабелча мара кхай тIара дIаболхац механизатораш. ХIара дийнахь норма 2,5 гектар йолча юкъера лаьрхIача 3—3,2 гектара хий тоаш кхоабу уж. ХIаьта механизаторашa М. И. Колпакови И. И. Скрипева дийнадIадахийтац юкъера лаьрхIача 3,5 гектара тIа хий ца дуллаш. Дийнахь юкъера лаьрхIача туша яхча доахих царех хIаране.

Механизатораша юкъе ъьржача яхье [illegible] хьалхи ба уж. ХIанзe 609 гектара тIа хий диллад бригада механизатораша. Дерригата лаьтта цкъа хий дилла баьча, хий диллара шоллагIа го болабергба цар, цул тIехьагIа кхоалагIа, бьоьагIа, иштта дIахо гурахь дуй ялаташ дIаделлца къахьегарга.

ПхелагIча бригада болх тоабара мероприятеш вIаштIехьйоахаш доккха дакъа доац колхоза парткома секретара Ю. И. Максимова. Ши бутт мара бац из колхозе болх беш вола. Цхьабакъда, хIанзле дукха даьд хий дуллача бригаде санна боахама кхыча производственни участкашка а болх дика толамаш доахаш чакхбахара, кийчачу [illegible] кхоачамбоацараш дIадахара.

— Дукха даьд хIанзле пхелагIча бригадо болх тоабара, эргабаккхара. Цхьабакъда де дезаш а дукхи да, — боьх вов. Максимова.

Из бахьана, ДогIан хьисапе хий деттача 25 установкех хIанз а 17 мара яц болх беш. Царех кхоь дIаеттае оаттадаш е йоацаш еха латт. ХIаьта пхиъ болх бе ериг а йоацаш я. Уж кхоачамбоацараш дIадахара накъаш лехаш 12 мае лаьрхIа парткома заседани хилар. Цига сецам бир хIанз лоархIаме йоацe балхаш деш бола кхыча бригадашкара механизатораш из пхе установкаш тIа хьовзаб.

Бригадо болх тоабара пхьадаьш керда накъаш лехаш, хьалха пайда ца боакхаш йиса резерваш балха юкъе кхувлаш хьегача къега хьежача, цар шоай дош кхоачашдергхиларах тем.

И. ХАМАТХАНОВ.

ТIЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

СУХАЛБЕ, ГIИШЛОШЪЕРАШ

ЙиълагIча пятилетка шоллагIча шера республика гIишлошъераша эксплуатаце дIаяла езаш я мехкдаьтта, газови, мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста йоккхий производственни объекташ, дукха наха чубаха цIенош, школаш, деша даха а йоацача берий учреждеш, культурно-бытови гIуллакхашта лаьрхIа кхыйола объекташ.

Цхьабакъда дIабахача биъ бетта капиталоженей план 70 процент мара кхоачашъяьнац республика гIишлошъераша, хIаьта гIишлой - монтажни балхаш дара задани 76 процент мара кхоачашъяьнац. ДIадахача шера хьалхарча биъ бетта даьчарел дукхала а кIезигагIа даьд укх шера цу кхаьгIа гIишлой - монтажни балхаш. Геттара ше лел вай республике укх шера наха чубаха цIенош хьалделга, деша даха а йоацача берий учреждеш хьалъелга.

Укх шера планагIа 164 эзар квадратни метр наха чубаха цIенош хьалде деваш да. ХIаьта биъ бетта хьалдьраш 8 эзар квадратни метр мара дац. 1400 моттиг йола деша даха а йоацача берий учреждеш а укх шера хьалъе езаш, хIаьта царех цхьакки а хьалгьаь дьяьнац хьанзалца. НоагIа эсала лех кхайбай комплексаш, доахаяна, а тIарча онлхазарашта йола помещенеш хьалъелга а.

ГIишлой объекташ хьалъъаьра ха чиалайтар бахьан долаш да тIехь дуккагIа хул чакхдаланза дола гIишлой балхаш. Масала, духхьа биъ бетта республике планагIа лаьрхIа хиндарех чакх ца доалаш диса балхаш 35 миллион сома меьха да. Къьстта дукха объекташ а хьалъь аханза юрта боахаме.

ДуккагIйола объекташ подрядни способагIа хьалъэш республике. Укх шера подрядни организацеша шоай низаца даь гIишлой-монтажни балхаш соахла цу кхаьгIа даьчарел 450 эзар сом кхахагIа да. Дика толамаш доах укх шера «Чечингсельстрой» треста (управляющи нов. Исмаилов), «Чечингазстройтрест» (управляющи нов. Эжаев), № 7 йолча треста гIишлой - монтажни управлене (нач. нов. Ковальчук), «Элмонтажавтоматика» СМэ (нач. нов. Виноградов), кхыйолча организацей коллективаша.

Цхьабакъда, республикера дукха подрядни организацеш гаьнна тIехьайнсай социалистически ахьэ хьална латтачарел. Из бахьан долаш гIишлошъеча организацеша подрядни балхий биъ бетта задани 96 процент мара кхоачашъяьнац. Республикерча 78 подрядни организацеех 4 бетта план кхоачаш ца еш йисай 41 организаци.

Подрядчикаша эсала бу наха чубаха цIенош хьалдара болх а. Шера планагIа подрядни способагIа 143 эзар квадратни метр наха чубаха цIенош хьалде дезача дIабахача биъ бетта хьалдаьраш 9 эзар квадратни метр мара дац. Цхьаккха цIа хьалдаьдац Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-8, ПМК-103, ПМК-155 коллективаша, «Чечингуцпводстрой» треста ПМК-2, ПМК-5. ХIаьта «СевКавгазпромстрой» объединене СУ-9 (нач. нов. Кабанов) соахка хьалдаьца доалаш диса цIа а хьалдаьдакхаизар дIабахача биъ бетта. Эсала лел цига гIишлой балхаш шоллагIча квартала а.

Республикерча гIишлошъеча организацей цхьабкъа кулгалхой укх шера шийда за оттарах план кхоачашъяьц оаха, аьнна бохкала бувла гIерт. Цига укх тайпара хаттар хьалхайна ду: хаьнахьем йоагIача тайпарея IаIа кийчо хIана яьц?

Дукха моттигаш шийсу гIишлошъеча организацей кулгалхой болхлой тоъац тхона, яхаш летаьш. ХIаьта болхлоша овсаре гIа къахьетаргдола гIулакх вIаштIехьдакхаре цхьаккха хIама дац шоаш.

Цхьайолча организацешка дукха йоаю балха ха, прогулаш ю, хаинахьа гIишлой - материалаш IалашъяI, къахьетама оперле лоха я. ГIишлошъеча аккордно - премиальни системагIа азани телара метод юкъехьара дукха сагота бац цхьаболе кулгалхой.

Генподрядни организацеша эсала вIаштIехьбаькхаб субподрядни организацеиста кулгалдара болх. Цудукъа субподрядни организацешна моашта оттагIбола мукъ дац. Мичча тайпара даь а гIишлой балхаш дара план кхоачашъе гIертаьш цар диетуу болашагIйолча объекташка мара дац балхаш. Из бахьан долаш субподрядчикаша гIишлой балхий задани толлайна кхоачашъе, цхьабакъда, эксплуатаце дIалуш ац пусковой цхьанкха объект. Цу тайпарча субподрядни организацеех а СМУ-661 (начальник нов. Мусостов), «Кавсантехмонтаж» трест ЦМК (нов. Литвиненко).

Республикера цхьайола гIишлош хаинахьа хьалъь ца хьара дукхачa дакъе боккe ба заказчикаш а. Цар шоай хаинахьа кийчъяц гIишлош хьалъе оаи моттигаш, Iенаргьяц эшаш йола оборудоваш, проектно - сметни документаци. Шай хаинахьа ац финансировани а.

Финансировани яра дешаш хаинахьа къестадац «Грознефтехимзаводы» объединене (нач. нов. Пальчиков), йоккхий гIишлош хьалъеча «Консерваплодоовощ» объединене (нач. нов. Горошко), магистральни газопроводий управлене (нач. нов. Веджиев), Грозненски газ чакхйоахача заводе (дир. нов. Эйбаев), цементни заводе (дир. нов. Индербиев), Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министерство (министр нов. Полушкин), кхыча организацешка.

Цхьайолча организацей предприятеши заказчикаша тIадъешаш а ца лоаттабеш тесса хелабу хозяйствени способагIа гIишлош хьалъера болх. Из бахьан долаш дIабахача биъ бетта планагIа йоагIачуд 1,3 миллион сома мехьа кIезигагIа гIишлош хьалйир хозяйствени способагIа. Цу биъ бетта эггара дукхагIа пачхахьалкхе деккар тIадисар «Грозвино» объединенешка — 620 эзар сом, «Консерваплодоовощ» объединенешка —160 эзар сом, юрта боахама министерствана — 440 эзар сом.

ГIишлошъерашта мел эша хьалаш IалаIде деза, кхетамца вIаштIехьбаккха беза цар къахьегам, сиха тоталаш сарцагIьаха еза пусковой объекташ хаинахьа хьалъь ахара.

1972 ШЕРА БИЪ БЕТТА ЭГГАРА ЧIОАГIАГIА ТIЕХЬАЮСАШ ЙОЛА ГIИШЛОЙ ОРГАНИЗАЦЕШ

Организацеш	Кулгалхо	Парторганизаце секретарь	4 бетта план кхоачашъяр %
Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене (ЧИУС) СМУ-4	Гайрбеков	Маципев	50
ЧИУС Спец. СМУ	Карамышев	Шабелев	57
ЧИУС СМУ-2	Воронин	—	28
ПМК-155	Адамов	Бондарев	67
СМП-383	Бацоев	Кузменко	67
«СевКавгазпромстрой» СМУ-10	Фомин	Лукинов	63
«СевКавгазпромстрой» УМС	Литвинчук	Батраков	60
«Грозвино» ПМК	Хасанов	—	39
Транспортни управлене СУ	Исаханов	Ломешкин	48

[illegible] ССР. «[illegible]» яха [illegible]. [illegible] суьрт. ТАСС фотохроника.

ШИ КIИРА ХЬАЛХА

СССР 50 шу дузача дешна къахьегаш совгIат кийчдарa къаьстта дика къахьегаш цу укх вай бетта Карабулакски буру тохара балхий управлене коллектив. БоалагIча декада чотах буруи тохаш а из. Управлене бригадашта юкъе лаьтача социалистически ахьe хьалха лоаттац хьайоагIа бурудетта мастер Буняев Валентин Варламович керте латта бригада. Укх шера цунна енай «Грознефть» объединене дикагIйола бурудетта бригада» яха сийлен цIи. № 77 йолча скважинана 1060 метр бурув а тохаш 17 мае кхоачашъяьй цо буруртохара шие бетта задани. Укх юхедисача денош тIабоагIача бетта чотах итташ метраш бурув тохаргда бригада.

Иштта дика къахьег укх бетта бурудетта мастераш Шляхов Иван Иванович, Рытьков Николай Васильевич, Гайворонский Федор Данилович керте латтача бригадаша а. Графикал 10 де хьалха бувлаш къахьег цу бригадай бурудеттараша.

А. БАКАЛЮК,
тха штате воаца корр.

РАЦИОНАЛИЗАТОРИЙ НОВКЪОСТАЛЦА

СССР хьаль 50 шу дизара совгIат кийчдеш ба «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахой.

Царна хьанаре новкъостал ду управлене рационализатораша. Цар дукха кердадараш производствана юкъехухь мехкдаьтта доаккха технологи тоаяра, хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа а хулийташ цуга дIадодар лохдара, мехкдаьттахой къахьегам аттача баккхара. Ер шу доладелча денз цар кийчъяй 171 рационализаторски предложенеш, царех производствана юкъейнъача 138 рационализаторски предложене пачхахьалкхена кхедаьд 56612 сом.

Рационализаторски балла тIа хьанаре даькъа лоацаш ва 124 болхло, инженерно - технически болхло. Рационализаторски предложенеш производствана юкъеяхьарах укх шера кхоьй кхо бIаь эзар совгIа киловатт-сахьат электроэнерги, дукха деагор, газ, металл, кхыйола материалаш.

Эггара дикагIа рационализаторски болх вIаштIехьбаькхаб А. Л. Цатуров керта латтача цхьоалагIча районни инженерно-технологически службе. Цигарча рационализатораша кийчъьача 26 рационализаторски предложене пачхахьалкхена кхедаьд 41 эзар сом. Боккхача нахьера предложенеш кийчъяьй рационализатораша нн. Егиянца, Асеева, Ананьева, Дашкова, кхы дукхачар.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ДОАЗОП ДЕХЬАРА

США налогаш текхараш а малаш ба, ца текхараш а малаш ба?

США налогий гIулакх мийса ца къовстадаь диларах Тим Уилера язъь статья кепатехай «Дейли уорлд» яхача газета тIа. Из статья гезат дешнаршта лоацца юкъ Кердадарий кепайоазон Агентства.

США болат лоаладеча промышленносте балха болча болхлой алапех кхоалагIа дакъа налогаш такхарга дIалодача метте, «Ю. С. стил» — соахка 154 миллион доллар доход хиначa дунеи тIа йоккхагIйолча болат лоаладеча корпораце цу шера ахьа цент дIачудениадац федеральни казне. Дукха ха йоацаш конгрессе из хьакхайкадир Огайо штатагарча депутата Чарльз Вэника.

«Ю. С. стил» яла компани, аьлар Вэника, гонахье мел йола хIама бIехьеча керттерчарех цаI я, цо даим керд-керда льготаш ех пачхахьалкхенгара, цхьабакъда, цо федеральни бюджета кхъe дакъа вIалла а лацац. Цудухьа бехказа даха йиш яц «Ю. С. стил» кхыйола монополеши еррига налогаш мугIареча налог текхарий качъехка мукъа юташ йола цу тайпара законаши цу тайпара политикеи.

Конгресса вIашагIтеха экономически комисси Вэника тIахьийхар налогаш ца текхаш кхы а мел корпорацеш а хар дукха бокъонца доэп тахнара. Йоккхача бизнеса «налога гIулакх чIоагIа гонт цар да», аьлар цо, 1971 шерара надолгий хьакъехьара закон. «Монополаш вIалла налогаш ца токаш йитара чIоагIа гарга да вай, — аьлар Вэника. — Дукха хIама ца эшаш хIана цунга дIаккхьачай правительство».

Цу гIулакха пайда эца тарлу массе тайпарча хIиллаех: доазол дехьа дIаухийтача капиталовложенешта дуккхьалара кредиташ елга, льготаш телга, лаьттагIара йоакха пайлане хIамаш кIезигъялараха кхоачалларахи мах тIерабоадилга, и, кх. дI. СовгIа федеральни казне цхьаккха хIама дIачу ца далараа совгIа, компанеш а шера тIабоагIача пайдал шозза дукхагIа дола дотацеш хьанйцад. Вестрако яхача хьун-каьхата корпораце. Уж дотацеш цунна денндцхьан хана тийнхай аха налогаш хаьна юхаметтлоттие ьынна.

Чарльз Вэника белгалдаьккхар, хьалха 48 процент цIена доход луш хинна официальни налогаш тохара боарам соалкарча законагIа из дарра аьча 20 процентага кхоачаш лохбаь хилар. Цхьабакъда, йоккхагIйолча монополеша налогаш текхараш йола даьнеш бокъонца текхачул тIехьагIа цунна гучадьяначоя, масала, «Стандард ойл оф Нью Джерси» кхыметтел закон тIа а эцалехьа. 1970 шера, дерригa а ший доходах налогий хьесапа дIачудениар 10,8 процент мара дац, «Тексако» яхача компание — 6,4 процент, «Галф» яхача компание — 1,2 процент. Уж еррига корпорацеш дунен тIарча йоккхагIйолча монополей списка тIа я, цар пайдаш миллиардаш долларашца доархIаш да.

«Из шита доллашехьа я, — аьлар конгрессмено, — компанешта налогаш дIахо хIезигье еза ьынна хеташ я правительство».

(АПН—«Дейли уорлд»).

БАКЪДАР КЪАЙЛАДАХЬА ДЕЗАШ ХИЛЧА

КIайча цIогIа пресс-конференци эггари хьалйора президент Теодор Рузвельт хинная. Делкъейга хIама дуача хьалхарча сахьата, из волча парикмахер воагIача хана гулъе лаьрхIад цо из, яхаш дуац. Конференци мож яшарча нийсйича а цу хана доккха хIама хинад из репортерий йоккха йоацача группана. Президент деша раьза воацача хина, бритва тIера дIа а даькхе, батах боалташ чоп а болаш цIенъюкъе гIоалли хьалIо аха воалуш хинвея, кIомача деша кIайхарвоаллуртаоле доэп лаха дагаь. Цхьабакъда, дукха ха яладехьа пресссекретарь оттаве лаьрхIар цо, «пресса юстара йитарa» дехкар тIадиллар цунна.

Из гоазал ше ма яра Iоманый кепайоазон дешашта волча КIайча цIен хIаллзарча секретара Рональд Зиглера. Американски журналисташта дика довзаш да дин бийсен мо мара бакъдолчоа тара йоацача моллагIча событей хьакъехьа цо дуаца лоацараш. Цхьабакъда, уж а цецбаьнначa бисаб эггара тIехьагIа хиначa пресс-конференцешта цо яь укх тайпара заявлени хьахезача: «Со дог тийша ва президента Никсона вьетнамски политика США халкъо конгрессоши хьаллоацаш хиларах».

Цхьа юкъ яьлча, журналистех цхьанне хьаьттад, сена бакъде йиш йолаш да иштта дог тийша хилар. ТIаккха Зиглера белгалдаьккхар, шоаш яхача, чфуннагIа хулаш мел дола хIама хьалдоацаш» болча «массеха конгрессменаш» хетар.

Цуница дувзадена йоаккхаш цIи еце а, бакъдар аьлча, хьадаг-а-м ух ультраьттехьарчар вакал, вовзаш вола сенатор Голдуотер. США вонаца Хиноси Хайфонг пригородашта бомбаш чуетта йолалае итт де хьалхагIа сенате шe къамаьл деш «хьарваьннача Барре» дIадийхар ДРВ эггара йоакхагIа йолча цу порте юха бомбаш чуетта йолаелга. ТIаккха, демократически Вьетнам низ болаш бомбаш чуеттар берригача наха хьалхашка цу денойка чIоагIа ларцахье лаьрхIача дукхача американски сенаторашта хетачоа фу дергаи? Еррига конгресс хьалкаре кулг дадеш волча кхьа, кепайоазон дешашта вола секретарь бакъдарашца тайна тоам болаш вац.

«Уизаре, акха трагеди» я аьлар кхача мехкашкарча гIулакхашта йолча сенатски комиссе председателa Фулбрайта Индокитаерча США агрессии тIемах. Комиссе эггара тIехьагIа хиначa заседане цо чIоагIа критика йир правительствени наькъа.

Американски вонаце 17-ча параллелагара къулбаседенгахьем къулбехьенгахьем низ болаш налеташ яра духьала протест ец телеграмма яхьийтай президентага Никсонага викалий палата 12 члено. «ТIом латтача, укх воркI шера, — йояя цу тIа, — тха дог тийшад, Индокитае алхха нийсагIа йола никъ — из берригa американски бIу Вьетнамера сов чехка арабоаккхилга хиларах».

Массе метте ДРВ-ена духьалара берригa тIом сов чехка соцабелга дIадехаш йола резолюци сенат хьажийта дIачуелар сенатора Маске. «Вьетнамизаце программа «юкъагIйнсара цецвоакхаш мукIарал дар» — иштта аьлхар цо американски правительства гIулакхаш телевидене гIолла шe къамаьл деча хана. Къулба-Малхбоален Азерча США политикена «моральни тIемен банкротство» хиний — ишта лет тIом латточа моттиге тIемо яь зеналаши Парижерча машара переговорашта США-с аьча байкота тIехьа яь хилар белгалдаьккхача сенатора Эдвард Кеннедена. Сайгонски марионеточни режим кIалхарьанкхара леладир «кхетамца лоаца ловзар» да ьынна белгалдаьккхар сенатора Макговерна...

Иштта а дуккхачa конгрессений позици. Цхьабакъда, США халкъах лаьца аьлча, пресс-секретара Зиглера ше къамаьл деча хана цуния хьалкара кхи шек ца воалаш дийцалае а. Вьетнамерча тIемацара цун гIулакхаш геттара дика довзаш да. ТIема духьала чIоагIа выступленеш ю еррига Америке. «Машара тIехьара чрезвычайни маршаш» укх денойка хилар Нью-Йорке, Лос-Анджелеса, Сан-Франциско. Цига дакъа лацар бIаьш эзараш болча наха. ДРВ-ена чуетта бомбаш соцаелгeн патриотически низай викалашца переговораш дIайолаелгeн дIадехаш шерра манифестацеш йир студенташа мехка университетски городашка. Машара тIехьарча къовсамхой къамаьл йоаланe США агрессена духьалара массови акцей программа чакхйоах.

Частни Америка ший дахка пархIато езача Индокитаe халкъашта духьала къовсаьа бIехача агрессех ца теша лукха ха я. Теша а тешаш, пуьна духьала къовсам а лоаттабу.

Ольга ТРОФИМОВА,
АПН корреспондент.

КУБА. Кхалнаьха маIача наха нийсса боггъо хилар социалистически мехкашца долаш йола хIана а дика дIаеттад. Уж ба балхаш доэп, дешаш, хьанаре дакъа лоацмехка политически экономически, культурни вахаре, кулгалду юртбоахама кооперативашта, е цига белхтоехаргIдола деккараш кхоачашйу.

СУРТА ТIА: дика къахьегаш ба кубинкаш шод тIара [illegible] кхоаба Сойла Хинсоин учетчица Ладис Герран «Баталья де Перадехос» яхача ферме (провинци Орьенте).

Е. АЛЕКСЕЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СССР хьаль 50 шу дизарга

РАСИЗМ—АМЕРИКАНА ЭХЬ

Шоай мукъагIа вIашагIкхийтта халкъаш вошал долаш барт тайнеи дахаш йола нийсхон рбщество хьаьра хьакъехьа адамлена бIаьш шераьна дагалаьттар социализма дарда тIа кхоачашдаь йола истоpе чуль эггара хьалхара дуккача кьамех латта пачхьалкке я Советски Союз. СССР-е кьамий дош къовстадара опит дерригдунен - исторически лоархIаме я.

Цу деша кхача тайпара йола ВIашагIкхийтта Штаташ, капиталистически дунен цитадель, кьамий дош къовстадо низ ца кхоачаш йисий. Расизм американски юбщества цхьагIа йолча проблемех цаI йолаш ю. Лохе кепатохаш йолча Нью-Йоркера яйтача корреспонденце дувц США-ра итташ миллионаш неграши кхыча кьамий меньшинствашан бокъо йоацача, Iазенеча хьал тIа хиларах, хьагучадоах цу эхь дайнача гIулакха социальни ольам.

НАХА юкъе ош йола «Линча судаш» модана юкъера дIаьлчеи расови дискриминаци формально ехаш йолча законодательни актай напкь США къамак архкве Iайчен денз американски расисташ тар ма ду хьуллаьла баьнаб. Тахан моллагIа йола американски плантатор, кхыметтел Алабаме а, ловрхIавертац «кIай раса тIех хилара» хьакъехьа наха хьалхашка дIа а итта къамаьл де, хIаьта фашистски парте фюрерами ку-клукс-клана «драконаши» цу хьакъехьа къамаьлаш де ловрхIабац шоай ярашта сацна уйлаш йоаш бараштa юкъе мара. ХIаьта американски расизмо ше йоига хьнхайт дIарагIо мел баьккхача...

Кхетадеш ма дарра, США бахача кIай цIока долча наха юкъе а кIезига бац даьъзаа къахьегахой. Цхьабакъда, океанал дехьарча пассажирашта нью - йоркски дунен халкъашта юкъерча европоре духьалъухараш, мел аьлча а, массала яхар мо, иммиграционни службаре кIай чиновникаши досклыщикаш - неграши ба. Нью - Йоркски метро кIуазача садиркъаьна вагонашкара гуйрийна эггара хьалхара пассажираш—уж керттерча дакъе Манхэттеерча котельнешкех Бронксерча кочегаркашкех яхача сиха бола неграши пуэрториканашаш ба. Филадельферча эггара тишагIа долча кIоргашка баха нех — уж а иштта, хоаш ма дарра, неграш ба. Сан-Францискo улицашка сагIа лехаш керттерча дакъе лаллахарча резервацешкара индейцаш ба. ХIаьта Чикаго — моллагIча городской кафетера — кхоохкхенна кийнна хьдe е пхьегIаш мала гуро дена сарралца мукь сеттараш а цу тайпара, массала яхар мо, «хьатара цIока» дараш ба... Лоацца аьлча, статистически справочникий новкъостал доацаш а гу, 40 совгIа шу хьалхагIа В. В. Маяковски ший йоазонашка йийца Америкера эхь дайна оасистски порядкаш укхаза тахан а тIехьа дийна хилар — «кIай болх кIайчо бу, Iаьржа болх Iаьржачо бу».

...Индейцаш — американски континенте юхьанца денз бахаш — е боабеш дIабаьхаб, е лелхабеш резервацешка ахийтаб; неграш - есараш гIабеш а деттаьш Аффикера къулбехьарча боамбе кхашка кхийлаб; пуэрториканцаши «чиканосаши» (нитта оаь Мексикера баьначa американцех) США яхаб шоай мехка моцалои къолан кIалхарбоалеи дикагIйолча кхоанена сатуйсаш. Тахан американски демографически справочникашка индейцех а негрех а пуэрториканцех а, «чиканосех» а «къамий йоккхагIйола меньшинстваш» оал США. Уж берригаш а — 30 миллион дIана бац аьнна бола неграш, 7,5 миллион «чиканосаш», 1,5 миллион пуэрториканаш, воркI бIаь эзар гаргга индейцаш — хила а хинна, хIана а ба ВIашагIкхийттача Штаташка бахa эггара бокъо йоацашагIех даьхьазагIех бола нах. Къамий башхалонаш бе-бе яле а, цар массаце а, ма дарра аьлча, кхоллам цаI ба, проблемаш цхьатара я, расизмаши расови дискриминацеи духьала, къамий социальни Iазапа духьала лоаттабеча къовсамера лерхIараш цхьатара да.

США-ра расизм вешта, кхыча капиталистически мехкашкара ар а санна, из, эггара хьалхарча аргIанна, къахьегамхошта эксплуатаци чIоагIагIа яра средство, уж бохкара средство я. Америкерча йоккхача бизнесо расови дискриминаце системе юкъе а кхува, чIоагI а цу расизмо йоккхайча корпорацешта кхы тIа а IалаьматеI дукха пайдаш теландаь. Американски капитализма апологеташа цига фуннигIа дуаце а; деша маIан сеенх латта аьлча, из латт, США-ерча «хьатара бесаш» дарий эггара халагIех эггара кIезигагIа мах луш бола болх бе, горингашка бахa безаш, шоаш мел йоаккха ха йоазув - дешар ца ховш е кIезига мара ца Iомадеш аккха езаш хиларах.

США хьабе болх боацараш тIатIа дукхагIа Iовш латтача хьадешка «Iаьржа - IажагIа бесe» болаш американец эггара тIехьагIа дIахац баха, эггара хьалхагIа эххашу балкара производство кIезигъеш хинча. Дукха а дукхагIа йолча хана мел баь а кхбачам бергболаш деша торо а йоацаш, къамий меньшинствай викалашка нагахьа йиш яц квалифицированни болхлойи специалисташи хила. Цхьабакъда, кхыметтел негр кIайчунна цхьана болх беши цо бер санна бола болх кхоачашбеш волча хайа а, цунна, массаза а яхар мо, алапи кIезигагIа тел.

Ала доагIа, «Iаьржа-IажагIа бесаш» дарий хьакъехьарча дискриминацех предпринимателаша берригача американски къахьегамхой, цу даькье кIай барий а, экономически бокъонашта наступлени яра шерра пайда эцаш хиларах а. «Нагахьа санна хьо раьза воацаши алапи лакхделга дIадехаргдолаши вале, аз хьо дIа а ваьккха, хьона лучул а кIезигагIча махках болх бе раьза хургвола негр хьажаргва балха» — предпринимателаша иштта кхерабу шоай боккхонаш бахьан долаш къовсам лоаттабеш бола кIай болхлой.

Юкхера а, болхлой «аристократера» юкъе расистски уйлаш йоаржайра новкъостал а деп, эксплуататорашта духьала лоаттабеча къовсаме берригa американски къахьегамхой — кIай бараш а «Iаьржа - IажагIа бесаш» долаш бараш а — цхьанакхетара новкъарле е гIерт США доал ду гIоазраш. Цу гIертарах латт формально расизмана къовсам лоаттабарa тIадерзадь да аьнна хеталуш долча — 1863 шера президента Линкольна кулг йадаьча негрaш мукъабовлийтош йолча прокламацегара 1970 шера президента Никсона чIоагIдаьча хоржамашка бахьа лацара «цхьатаррарча бокъонийа хьакъехьарча законаш юкъедихьача тIадаьчунга кхаччалца долча дукхача законаша къамий меньшинстваштa е паргIато а, е цхьатарра бокъо IалашъяIца хиларах а йолчи цу эхь доацача факта керттерча баьныкх цаI.

Дукха ха йоацаш цхьан вашингтонски ведомства кепатеха арахьаккхар ВIашагIкхийттача Штаташкарча «Iаьржа-IажагIа бесаш» долаш болча бахача наьхарча хьала хетаь къаьстта доклад. Цу авторий шоай дукхь гIулакхаш лертIе хетайта гIийртабале а, доклада тIа йоаллаь факташ американски расизма бокха бехк санна тIанйцай. Кхыметтел официальни вашингтонски статистикаш а мукIарл диза балац, США юкъерча негритянски дезала шера доход кIайча американна юкъерча дезала доходан 60 процентага а дIакхоачаш ца хилара. Цхьабакъда неграшка болча бахача наха юкъе хьабе болх боацача наьха боарам къамий юкъарча боарамел дикка лакхагIа а 9 — 10 процентага дIакхоачаш а ба, хIаьта цхьайолча районашка, къаьстта а неграшта болча кагирхошта юкъе, кхыметтел 50 процентага гаргакхоачаш а латт. Цу докладанарча даннегIа, 14 процент совгIа бола неграш «ма дарра аьлча йоазув - дешар ца хоаш» бус ВIашагIкхийттача Штаташка, вешта аьлча юкъерча школа лам класс яккхац.

Дукха ха а йоацаш «Уолл-стрит джорнэл» яхача газето йздоре, США-рча неграшха болча бахача наьха кхоалагIча дакъа хIаьта а «ахара» боарам кхыметтел официально белгалбаьча хьела боарамал а лохагIа ба; хIаьта неграшха болча наха бахаш йоаккха юкъера лаьрхIача 2019 шера мара хIана кIайгIа болча бахача наха «юкъера» лоархIача боарамга мара кхоачаргбац, яхаш.

Кхы толашагIа яп ВIашагIкхийттача Штаташкарча кьамий кхыча меньшинствай вахара хьалех йола статистика а. Юкъера американски «чиканос» — из на кьера Американец валаш волуо доаккхачул шоххья кIезигагIа ахьа доаккхаш вола къе саг. «Чиканосашта», керттерча дакъе севонин боалдошта — хьувкъаьм лунийде-рашта, юкъе хьабе боля боаца нах цкъаза 50 а кхы дукхагIча а проценташка дIаккхоач. Дешара торонах кхыметтел дукхагIча хана вIалла дуаца а дезаш. Масала, Техаса штате иза школьниках — «чиканосах» цхьанне мара школа йистенкхац, хIаьта Мексикера баьннача кагийча нахахи мехкарехи 20 процент гаргга бераш школьни парта хьалхашка вIалла баьгIа а бац. Пуэрторикашех баьннача гражданашта юкъе а 20 процент гаргга ба йоазув - дешар ца хоараш. БоккхагIболча Пуэрториканех 57 процент мара бац диззача балха дийнахь бе болх боалаш, хIаьта вож юхебсараш вIалла а в цхьадолча дакъе мара хьабе болх боацаш ба.

Кхы а лохагIча социальни дагIа тIа латт ВIашагIкхийттана Штаташка баха дукха саготонаш лайнаш индейцашха бола нах. Индейцешна дикагIдола лаьттаж хьалхахьамоз дукхача лаьттай дешнаш дIалийна е федеральни правительства карa да. Резервацешка вухьаьхха надейцаш да боала а хIанца йоацаш ба. Резервацешка бахаш совгIа бола нах хьабе болх боацаш ба. Ахаш гаргга виданий «бараш школаш йиеанхи». США уйкхцIеного лоразра, просвещене, социальни Iалашон дакъегIа, резервацешка доа бераш кхоаза дукхагIа да къамаш юкъарча боарамал, хIаьта а хIана юкъера лаьрхIача бахаш йоаккха хо —40 шу да.

Официальни Вашингтоно шерра хьакхайкадеча «цхьатаррарча тоpонаш «цхьатаррарча бокъонийн хьакъехьарча законаш дешнаш боацаш США-ра къамий меньшинстваш бIаргашта бIаргагуш цу Вашингтоно мукъа а бита йоаланe из моттига уж законаш кхоачашдара новкъарле еш болча моттигерча расистий Iадала кIал латт, Алабаме, Луизиане, Миссисипе, къулбехьарча кхыча штаташка, федеральни закон доалаца, хьалхагIа а санна дахаре еш я школашта сегрегаци эх эхдайна система. Практике цул мадIан малагIа 'да аьлча, неграшхи кхача «Iаьржа-IажагIа бесаш» дарехи бола «Iаьржачарна лаьрхIача школашка» даша ухa школьникаш хилапза яргIоаца образовани яккха торо йоацаш ба хьалхагIа а санна. Цхьаннена а къайле мичай, негритянски школаш мехкa «шоллагIча сортера школаш» йолаш юсаши цига е тоъал квалифицированни педагогаш е, е дешара пособеш а йоацаши хиларах.

Иштта законашта дукхьала доллашехьа а, США бахa неграшхи кхача «хьатара бесаш» дарехи бола нах ма дарра аьлча хьалхагIа а санна шоай викалаш боацаш ба Iаьдала законодательни исполнительни органашка. БIаь сенаторах, масала, цаI мара негр вац, хIаьта викалий палата 500 гарттарча членах дукха миллионаш долча негритянски халкъа вeрригаш а 13 викал мара вац.

Цу цхьан хаяй, расови дискриминаце эхь дайна система лелае а гIерташ, хьзагIа тайпара репрессеш тIалоаттаю США-рча негрийи кхыча къамий меньшинствайи граждански бокъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсама дакъа лоацараштa. КIайча «Линча судашта» когаметта хьаттад негритянски пуэрториканскеш геттошка цхьатарра гIувттараштa юкъе дакъа лоацараштa массанахьа а полицейскеша деш дола низаш. Расистий герзагIа веннав мехкарча негритянски болама лидерех цаI Мартин Лютер Кинг. Сан-Квентин яхача калифорнийски городкерча набахта тюремщикаша къизагIа тайпара вийнав дезал дола негритянски революционер Джордж Джексон. Набахта бехкар расизмана духьаларча къовсама бIаьш а бIаьш а бола активисташ — «Черные пантеры» яхача доааcча негритянски организаце членашкара баьнна къовкхал долча коммунисткага Анджела Дэвисага кхачанна бараш...

Цхьабакъда, США доал деча гIоазарий хIана репрессей новкъостала а низ кхачац дегIаухa доггуйла цIена долаш мел болча американцаша расизмана духьала лоаттабу къовсам юхасоцабе. ХIара шера цу къовсама юкъеух расизмана лаьттан тIа моттиг дила йиш йоацачига кхеталеш боагIача американски къахьегамхой кердакерда отрядаш. ЧIоагIлуш йоагIача цар кхоагIонах латт Американа тIахьяьччa цу эхья, капиталистически дунен цу эхьдайначa гIулакха духьала къахьегамхоша лоаттабеча къовсама толам баргхилараш бола тешам.

Э. БАСКАКОВ,
(ТАСС корр.).

НЬЮ-ЙОРК.

РЕЙД

ИШТТА ДА ГІУЛАКХАШ...

ХIАРА денна толлу вай вахар. Довзарглоадаш хуьлленнай советски юрташ. Цхьаккха ц1а хорадоагIаргдац хIинз юрташка радио, газеташ, книжкаш, телевизораш йоацаш. Из да нартси пачхьалкхенон наьха йоакхо ярах хьакхцар. Оаха тхоай рейд хьй Сунженски района Первомайский кусте бахача наьха бытоин хьалаш кхбачаш миштта ду хьожаш. Бакъдараш хьахьекхид гIулакх тоаде дезаш хилар.

МАЛАВ БЕХКТОКХАМЕ ВАР?

Йов электрически свет. Болх юкъагIа бус производственни участкашка, йов телевизорий экранаш, кинофильмага зрителаш хьежа балалехь хад кинофильм. Юххера а юкъагIа дус коча яьшк тохьага, ах яьшнача юс мож. Электрически свет каст-каста йоаш хиларах бахача наха хулаш йоал новкъарленаш еввгеш бийца аргаш.

Оаха тхоай рейд яьча дийнахь кIира гаргга ха яьннар Галашкерие йокхагIа йолча шиш улицагIа бахача наьха цIенопшка электрически сердал йоаца. Ди сайренга ластташе а дIакъовл дежурни тика. культура ЦIено шиа болх соцабу. ДIатIа долх тхо ТП-4-1 маркаш йолча цхьан трансформатора. Электротехникаш йола шиа зивнеш «йоаза» безам мел бар тIакхача йиш йолаш йийла латтао трансформатор. Цхьаьнс калиберия йоаца предохранителаш оттаьй трансформатора, залераш яц, рубильника чураш дьегад, кхи а дукхха хкоачамбоацараш да. Цу тайпарача хьала тIа а юрта латта кхийола трансформатораш а. Цул совгIа кхеразмлен боккьоIаш телхаеш электрически сьаргаш дахкад тиханка, цьадцайолча учреждениешка, наькха дIенопшка.

ЧIоагIа-мух а хьокхаш догIа делхе, IолегаргдолаШ да дохкадешна бIоагIий, юхе деначе молагIчоа залара кхерам тIатесса электрически сьаргаш Iолег ллеттта. Укх тIеххьарча кхаь бетта из тайпа моттигаш наьсъдарах массехк делал бисеб доакхи доакаш. Бакъда электросета райониш служба болхлоша цхьайкха а хIама дац кхоачамбоаааши дIадакара.

Цу гIулакха бехктокхамо болча райониш центрерча бIаьхлоша тешадора тхо Первомайски кусте дукхьал цу гIулакха делинеш электрик хилараж. Бакъда, Галашка, Мужечa йоаман кхьча юрташка бахаш болча наха электрик ва яха ноа. Оадоев укх тIеккьорa яха шера вIаккха а бIарга вайкаваш. ХIаьта Сунженски райониш электросета начальник ноа Емельянова каст-каста хуланча собранешка, совещанешка дечa къамаьлаша гIулакх тоалургхилараж дог доахилга хулийт наьха. Бакъда, къамаьлт долча дус. ХIаьта нах шоашта хиннача цхьацца долча хетарех тIайгIа а бус. Цхьабараш етт боацаш, шимар доацаш бус, хIаьта Емельянов собраме вIашагIбеттадуча наха хьалханка ше дергдолча аьтIекарча къамаьла кийчо еш хул.

Нагахьа санна Галашкен Мужечен баха нах уж тайпа хкоачамбоацараш дIададхкйта ца могаш хьувае, ДаьттагIа баха нах паргIета ба. Каста доалдерга цар районни электросетах хьыда моаш баха ялх шу доала хи. Фатоген довгаду лаппа вай хиларча наьха вахара хьалашна дIа ма дехкарa еце а, миччa хана хьона юххе Iолега тарлучa новкъост Емельяновa электрически сьаргел дикагIа я, кхерамзленга диллача.

ХИХИ, БАНЕХИ, КХЫДОЛЧАРЕХИ...

Шийла, чам бола доаман хьастора хий да укхаза шортта. Бакъда, кIезиг-дукха къахьета деза из хий цIена хилийтаоа, хий да ухача пайха цкъа хи тIа дахача миндо сахьат ха бовргIоадаш гIулакх вIаштIехьдаьккхара. ВорхI километр гаргга йIаьхьенна улача Галашкара пдиьо а хьаст юьта йистопка, ба, хий ийдара хьттув болаш бац, антисанитарии хьале ба. Цул совгIа Iай, лаьттах ша бина, хий теттара лиьъа а лакъ. Ишта да укх тIеххьарча массехк шера.

Районе эттара цIи хезй йола объект я Галашкара баш. Ер ятталагIа шу да наьха теркама юкъмоттиге из йола. ЯтталагIа шу да вурийтта зазр сом дIа а лахийта хьалцетта пекиш Галашкарча наха йолча гIайгIана сатадича сания латта. Галашка районни центр йолча хана бине хьалхара балхаш доп яр коммунальни предприятей комбинат. Районни центр дIаьаьккхача йицьелар баш.

Галашка, Мужеча, шиина а Оалкамен, ДаьттагIен сания, яц парикмахерски, сахьаташ кога гIняси тоабу мастерскеш. Лувча, мож яша, кога гIирс цIенбе а тоабе безаш хилча. цу юрташка бахаш бола нах районни центре яха безаш хул. Из а хIама лацар яхеи - ваи атта лаларе. Первомайскера Слепцовске йоаца автобуса тIа ховш вар, кIезигагIа диле а, лакхоэгIчарех цхьа вазвид йола спортсмен хила веза.

НАЬКЪАШ, НАЬКЪАШ...

Дукха дуаш царех. Дале а уж тоадара дешi доадама хIама дац. Алхастера Галашка гIолла чакхбьалба бола никъ гревдерии ба, хIаьта кхьча наьгъашка догIа дийлхача ваха-ва вIалла торо йиц хьох, аьнка хетаhуш хул. Кхи дикагIча хьала тIа дац ДаьттагIа, Мужечи, Оалкама долха наьгъаш. Бакъда Iай цхьоцна йолча моттигашка жагI Iобоссабьбар хIана дIа а ца боаржабеш латт из. Сунженски ДЭУ-916 начальника ноа. Доурбенова лийрхIичох цхьоалагIча апреле деиз дIадоладе дезаш дар наькъаш тоадара бIалхаш.

Хоаш да Галашка а дIаяо а бода никъ чIоагIа хьувзаш, кIоаргача мукхалегIа чубодаш е юрча уохех урагIбодаш хала а, кхерамe а никъ хилар. Дале а, цу новкъа цхьаннахьа а кооргьяц шоала наькъий знакаш. Галашка хьалтIа оттача чIоагIа никъ хьовзаш моттиг я. Бахача наха «вахаре гола тоха» моттиг оалл пох. Наькъа гола тохачара цхьа метр гаргга мара гиьна йоацаш бIагр ма ххоачча кIоаргa шув ба. Цхьаккха а знак латтац цу моттиге, хIара денна тайп-тайпара мукъаш дIа-юха ххухьа бIаьш машинаш, дукха нах тIебола автобусаш, цу новкъа лелашe а. Мел бокха кхерам ба из!

ДУКХА ДА ЭШАРАШ

Ма чIоагIа эшар тхона телефон, — дошкха са доех ДаьттагIа, Оалкама, Галашка бахача наха. Цу юрташка бахача наьха торо яц шоай района довзол дехьарча нахаца хьамаьл де. Из вежин оттаьй вахил АТС начальника Щетинске. Цу гIулакха коммутаторски цхьа единица хIаьжккхаьр но бувзама узлера. Бакъда, дукхача наха дехарах дахе латтача, вестышенка уж деткъарах, кхо бутт хьалха ноа. Щетинске доаш деинааар коммутатора единица юхвоттае а телефонни точкаш дукхагIа хилийта а. Бакъда, доаш дерпача дйсар.

Из а вац доргиге. Масала, ДаьттагIа йолаш яц радио. Почта бетта цкъа мара яхьац. ХIаьта Мочкея хуторе лор а вац. Массехк шу да медпункт чукхпша помещени чIега боаллаш латта. Нагахьа сания саг цамогаш хуле лор доахилга яц наха оалаш ма хилдара,« аьла новкъостилга мараь. ХIаьта, нах бахача ялх юрта гIулакх деш цхьа машина мара яц. Из а дукхагIа йолча хана еха латт.

ДИКАГIА КХОАЧАШДЕ НАЬХА ХЬАШТАШ

Рейд еча хана эттара хьалха тха гIаддахар хилар наьха хьашташ мах бара болхлоша кхоачашдар тохкаш. Кхоачам болараш-м дар цига а. Бакъда, царех тIеххьагIа ааргa вай. Керттера дар да махбераш наьха хьашташ дикаа кIоачашдара тIакхуйш хилар. Юххьанца хилар тхо № 7 йолча продуктови тика тIа (заведующи Сайпароев ТIахIир). Ассортиментага хьежжи полкаш тIа-дIадийсадьд товараш, наьхаш оттадеьл. Ишта цхьайха я подсобни помещени а. Наха эшаш дола товараш хул тика чу.

Шиа декъарех йо лоарIонц № 2 йолча продуктови тика чу, болх беш йола Хуйбарова Фатима а, боахача тикачура Албаков Хасо, сельмагора Албаков Мухьмад. Хаддамза тIеххоачашйо цар планаш задани, кIоисам лоаттаду коммунистически къахьегама ударник яха цIи яккхара.

Массаза дукха нах хул Натихан Евлоева заведующи йолча дежурни тика чу. Хпалуш да шиа болх безаш из хилар. ТIеххоачашйо но планаш. Цул кхьегам белгалбаьб сийлен грамотанна, мах болча совгIаташца. Бакъда, къахьегама хьалаш во да. ХIанз хIаиа Iоччбохк яьниа хеташ ба тика тхоа, геттара во а складаш. Дукха ха я тикана капитальни ремонт е еза, керда складской помещени хьалье еза. Бакъда, Сунженски райпо кулгалхоша цу гIулакха деш цхьаккха а дац.

Дукхча хкоачамбоацараш да Мужечарна, Оалкамарча чая бача токхаика яхы в. Лелаеш ха санитари боккьонаш, болх беш яц холодильникаш. Маькх, керда чкъарий, кхыдоала товараш хинннахьа тIа ца кхухьаш моттигаш хийсл.

Хоаш ма хилара тхоай вышаш а езаш дар тхо е рейд чакхйоаллаш. Бахьда, из веогдац-оаха из дича бахахь хургда Сунженски райисполкомо.

«Сердало» газета рейдова бригада: Е. КРЮКОВА — Сунженски райпо боккагIа йола товаровед; Р. НАРЬЯН — районни санэпидстанцe санитарни лор; А. ХАШИЕВ — тха собкор.

УЗБЕКСКИ ССР. Тахиаташска ГРЭС хьалъеча. Аму-Даръяй хердa хьарсам дулаш латт. Укхаза болх беш а цхьоалагIча классагIа йола дей-мехка техника.

Н. КЛЮЧНЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ДИКА ВIАШТIЕХЬБАЬККХАБ БОЛХ

МалгIабека района № 7 йолча Якшкаче Асьакеровa школа дукхача шерашка бо вIаштIехьбаькхIабар пионерешцара болх. 1970—1971 дешара шера пионерий вожатыи вацар. Цхьабакъда хIанз овлонгара хувцаденнад пионерски организаце вахар. Керда вожатыи енай, хIаьта хуи хIанз дукха гIонгий а ба. Коридора чу дIачувоаллаш а лог гIоздпал. Юрий Алексеевич Гагарина портрет доал коридора чу а пионерски цIагIа а. Ю. А. Гагарина вахарах, къахьетамах лаьца дукха материалаш я цу чу. Цул кIи лелаеш я школа пионерски организаци.

Къаьстта да ленински цIа. Ленинах дола литература, цуи вахарах лаьца материалаш я цу чу. Каст-каста вIашагIбетталу пионераш, чакхйоах сакъердаме сайреяш, беседеш ю. Сийлахь - воккха баьччa Владимир Ильич Ленин вьь 102 шу дешара хетаьь 22 апреле «Ленин ваьхаш, вахаш ва, массаза а вахаргва» яхача темах хоисомольщий новкъостьяца пионерски сбор йир. 60 совгIа дешархо пионераллa хьайннар цу дийнахь. Цу тайпара мероприятеш дикка вIаштIехьйоах хIанз пионераша. Массаза а пионерашта новкъостал ду хьехархоша, лакхерча классашкарча комсомольцаша. Пионерий вожате Чемхильгова Раис боах:

— Тха пионерски организаци хала хургдар уж мероприятеш чакхьяха, беседаш е, лекцеш еха цар новкъостал ца доре. Пионерий вахаре хьинаре дакъа лоац 10 классерча дешархошк комсомолкаша Кодзоевa Лемкас, Коригова Валяс, классни пионервожатеша.

15 апреле, Ерригсоюзна коммунистически субботник хиннача дийнахь В. И. Ленин вьь 102 шу дизара сийна дукха болх бир пионераша. 4 тонн гаргга тIиш дьийсулдир. ХIаьта пионерски организаци хьаьнь 60 шу дузача цIейна наькъаболхаш кхы а дукха хьинсуадьд цар.

ГАСАРОВ, дешархо.

ОТК-119, I-гIа СОРТ

Тайп-тайпара хул маIача наьха а ххалнаьхд а кочамаш: кIо, кIай, боарха. ТIеххьарча хана вийсду цхьан оагIора хьежача цхьа боси вокх оагIора хьежача кхы боси бола кхалнаьха модии кочамаш а. МаIача наьха теникаш а шийсду хьалъча материала бос боацаш кхы тайпа бос бола качамаш лелаш. Цхьабакъда, вай ляхе хьоаьраш вIалла доаш доацар из «Грозненски швейни производствени объедине» арахецаранта юке. Шоаи-м хетадала тарлу, уж лаьрхIа хурсьи модана тIаккхуш болча меккраште, кагийча нахa хьиця.

Мичара! Ма хеталаш. Мода еркал е дагa а долцача бериита лаьрхIа арахеп-их. Масала; размер 30, рост II. Мишта хет шоана? Хоиналаьа тохпеннацний объединени хьалккхуш йолча къонача тIехьен модии кочамаш е? Цхьа моллагIа йола мода а ялара из а. Наха ца яйна тайпа а я кочамаш шоаш. Масала, лоа санна кIай коч (кIада 1539), шекхе пхьош IажагIо бос болча кIадах дь да. Е лоа санна кIайча кIада ши пхьош, IажагIо бос болча вокх коча да. Яйнайна шоана уж тайпа. Яйнаш! Е гой тамаш а я кхыначьа арахецаш. Боккъаллар шоана деле, тамаш я уж арахецаришта йоаситe а шоай керда мода йовзе. Царна из боккъонца йоадаре «ОТК-119», 1-гIа сорт» а ца оалаш, «ЦхьоалагIча сорта мах— 2 с. 02 к» а ца оалаш «ОТК-119 0-сорт, брак ьарад я дьниа мах тIера бальхха хIамаш боккача тийа тIа яьийта хила мегар уж. Шоай къайле йолаш я керда кочамаш. Тика тIара Iа хьаьнча хана къоасталац цар керда модель, дукха ца къовсталуш цаI хул бос. Бакъда, цкъа Iа йиттача пхьошаш цкъа бос болаш, коч кхы бос болаш хул. Цунах тамаш елга а дац. Дукха ме кийслой цаI кIай, вож баьдегIа, кхоалагIа дар кIезига IажагIо бос бола кIадаш. Эзараш кочамаш шоаш арахецаш хилча массехк эзг литта а кхелкадаь а ха декхаркйла ба-ях объединена цу гIулакха бехктокхаме бараш кIадай химически состав. Е хьаьиа хов цар кхьча тайпара кхетадой а: «Ши соми цхьа кепики дукха вахa а дац. Езе тIаиовлаергья, ма езе ютаргья, е дьниа хете баьар дергда».

М. САИДОВ.

КIАЙ, ШИЙЛА КХАЧА КИЙЧБЕЧА

РЕПОРТАЖ

Пятилетка шоллагIча шера план хадал хьалха кхоачаньара яхье яьнача Грозненски хладокомбината коллектив чуйнка болх беш я укх деношка. Цхьаккха минут яьхац цуи аьшка маIараша къайла латташ. Комбината кийча продукци яйца дIайолха е цуи эшар дахьаш гаьнка арахьара хьатIайсагIа машинаш латт цига тIеIаг ме.

Дика къахьегаш чакхъаьккхай комбината коллектив хьалхарча квартала йлан — планах совгIа 1 миллионни 115 эзар сома продукци маьхалъаьккхай. Ишта дика къахьийгад цар апреле а. Продукци маьхадъаькхара заданаш 102,5 проценти пачхьалкхена пайда бара план 126 проценти кхоачашьай. Планал совгIа арахийца продукци яттаи эзараш сома маьха я.

Уж тодамаш доахача керттера дакъа лаьцад мороженa еча цеха коллектив. Мороженi яохкара апрела план дикка тIеххоачаш а ль арахье дукха йохьеннеце а цехе чуи хукха ха я балхаш ихехкаш дола, мороженi сезон йолгенна.

Какао порошк дахьаш кхача Ростовера машинага хьожаш йолдар тхо дIаккхьача мороженi еча цеха начальник Белоусова Елена Павловна. Шоай бахкаха лаьца кIезиг-дукха дийцачул тIехьагIа цеха отделенешка гIойла чакхдоах тхо.

Мерзa шура, керда тIоа, шекар, маьдеьтте, порошках ль шура — лаьла дикал йоле еррига из продукци ваннашка вIашагIтоеш бохк кIай халаташ дукха кхалнах. Мороженi хьаш ховчача худара хьисане «бод» кийчбеш ба уж.

— Укхазара дIаболалу тха болх, — йоах Елена Павловнас, 14 шера комбинате къахьегача йокха опыт йолча кхалсаге. Везамe а докхахалца а дуац це шиа новкъосташта хIара денна карагIдовлача гIулакхех лаьца.

Бехктокхаме болх ба укх участке. Цахоаш а нормах тIехьабаьлча мороженe чам талх: дира, къахьа, е кхаьхара хьаж йоагIаш хила тарлу из. Бакъда укхазара кхалнах цу тайпара гIалат баьлна моттиг атта кораргъац.

4—5-гIа разряд йола, коммунистически къахьегама ударникаш яха цIи лелаеш ба царех дукхагIбараш. Производствени декхараш 130 — 150 процент кхоачашдарца шоай цIи хьаийчай варцхьадца из. Божкос, Янголь, «Торговле отличник» яха сийлен цIи лелаеча ноа. Бередас, кхычар.

Дlахо пастеризаци еча цехе йода кийчъаь сиесь. ХIаране чу цхьаццa тони хувацача тIера къайлача бигь дьча кхелхаю из. Гомогенизатораш оал царех. Мороженi хьаеча «бедаца» хила беш йола микроорганизмаш йоахар дукхьа ду из керттерча дакъе. Цуд тIехьагIа лаьрхIача резервуарашка +5+2 градусага кхоачаш шелью хургйола мороженi. Ишта шедаь из сиесь полуавтоматий турбилгашка, гIодла хьаух. Вафлех, кахьатех дар пешинаш дIахIаэа а уттадеш хьалдуз лаьрхIа на бохк беш латтача болхлоша. ТIакха этикеткаш а тоIайий упаковке йолх мороженеш. Хьокхаш телаш къахьег нига йокарашa Хашиевгiар Лидеси Мамаси кулгалдеча фрезеровщикай шин смене.

Вафельни жолеш деча отделении а хилар тхо. Цхьатарра мугIарагIа хоашха йолаш лехт ге раде Елене хьаьа 21 полуавтомат. Царех хIара кхаьннеца болх беш цхьаьцa печник я. 4 эзари ах эзари гаргга мороженi чуехха релаш хьалу укхаза.

— Тхьаь шера а яхь совгIа а укхаза болх беш нах ба тха печникаш, — цеха начальника аьнна дешаш датадеха хоатт аз: Миштад шуи балха хьалаш, хувцамаш холуш дий?

—Хувцамаш дукха а эшац,— бохх къахьагIболча болхлочо Рязаева Екатеринас. Хьалха цкьа боаг моча помещене даггара тохадача 30 — 35 пачка шера мауцар тхона. Цхьан пачка чу 30 пела хилча дIааарxIьл Iайха уж мел кул? Сийрда, паргIата а хIанэ оаха болх бу помещенеш, даим хувцаш шийла фо да. ХIанз болх бе фу хала да, — аьле шиа керта тIара кIай йовлахх а шийеде дIахо болх бе отт из.

— Ер шу чакадалалехьа дIаоттае безам ба тха, хIанз комбината хоа латта кхо керда автомат, — аьле Екатеринай кхана маьа хьалхоац Елена Павловнас. Укх чурча 21 полуавтомата метта хургья уж. Уж дIа а отталь балхаш механизированни хьисане де дальча гIоне шоаза совгIа цкьлургья балха овсарие, кхачахьа балха бiха йиш йолаш дукха болхлой мукъабаргба.

ЦаI шолагIчоа кехкъа ма хьогI, аьниа хеталуш дукха мехкарий бе конвеера тедаш хьайоегIа мороженеш хьаьата юхье ехаш.

Автомат мо сиха кулгаш лелача цхьан болхлочо юхье тхо сийцача Елена Павловнас оал:

— Ер а укхаза ши йиша Зухьсегiар а, кхо йиша ИбрагимовгIар а тха дикагIбола расфасовщицаш ба. БIарчча дезаа хIана беш даьна ба тха комбинате болх беш. Цкъа цIеш цаI веагIа, тхкка цо шолагIвар веалаву. Дийнахьара норма 660 йолча 9 бIаьнега кхоачаш йолча мороженена маьхат тIахьоартидий йола царех хIарадр.

Балхага вальнача, из дикагIа боезачо керда хьатIаеснаяа дIа а хьехаш къахьег Белоусова Елена Павловнас кулгалдеча 150 сов чуьеагIача коллективе.

З. ГАЙСАНОВА.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Юртара культура болхлой

Укх деношка КПСС Грозненски райкома заседаней зале района культура болхлой совещани хилар. Района культура учреждений балха итогехи КПСС XXIV съезда решенеш белгал ма даара дIахо болх тоабара царна хьалхашка латтача декхарехи доклад бир парте райкома хьалхарча секретара Ю. В. Сухорукова. Цо бийцар Сийлахь - йоккха Октябрьски революци хилча дена вай мехко экономикен культурен ДегIайоалаяра баь никъ. ХIаьта ишта дийцар района колхозийи совхозийн къахьегамхой культура ЦIенойн клубийн балха юкъаоарa кердача методех пейда а эцаш культучрежденей болхлошта хьагIдьвна дика гIулакхаш.

БIаьстан кхашкара балхаш дешш гуракь ялат чуэцаш района боахамий кхашка итт агитбригада лийнкай.

Совещане белгалъяьхар агитационно - массови болх дика бу Покхача АтагIара культура ЦIен (директор йоа: Имаев). Первомайски станицерча культура ЦIен (директор йоа. Веткина), «Горячеисточненский» совхоза культура ЦIен (директор йоа. Умаев) коллективаш. Цу коллективай самодеятельни артисташ шоай района къахьегамхой болча хиина ца Iеш ловзахарча Шаьла, Наурски, Шелковской районашка хиннаб.

ХIанз а шоай сакъердаме программа ийце бIаьстан - кхашкара балхаш ду механизатораш, хьайбаш лелдераш болча ух района культура учреждений болхлой.

Совещане дакъа лоацараша районi берригача культура болхлошка кхайкарал дир.

Дика болх баьча культура дукхача болхлошта Сийлен грамоташ елар.

Л. РУДСКИЙ.

СУРТА ТIА: Грозненски района культура болхлой.

Автора сур.

ВЕНГРЕРА ЯХКИЙТА КЕРДА АВТОБУСАШ

Укх деношка Грозненски № 1 йолча пассажирски автотранспортни предприяте кхьчай «Икарус» яха венгерски керда, комфортабельни 5 автобус. 100 пассажирага кхаччалца сагI дIа-юха вуг царех хIаране. Уж автобусаш укх деношка Грознерча цхьайолча маршруташка араяргья. Дикка тоадергда цо къахьегамхой дIа-юха кхуалара гIулакх.

М. ЗАХАРОВ.

Хьинар айденна

Грозненски химически комбината товарни продукци арахецара мая хьалхарча ях бетта задани 103 процент кхоачашьяьй. ПланегIа лаьрхIичул совгIа арахийцад итташ эзараш сомий маьха полиэтилен, фенол, ацетон, кхыйола химически продукци.

Социалистически яхье хьалхера моттиг яьккхай Чингараев Хьусена Зайндия Козлов Юрий Павловичи керте латтача цехий коллективаша. Май хьалхарча 15 ден задани 125 процент кхоачашъяьй цар. Ишта дика къахьегаш ба Кальной Виктор Григорьевич керте латтача фенола ацетона арахечача цеха химикаш. Ах бетта план 115 процент кхоачаш а еш, планал совгIа цар арахийцад 150 тони ацетони, 200 тони феноли.

А. ТЕТЕРЕВА, Грозненски химически комбината плановой отдела начальника заместитель.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 май

9.00 — Передачий программа. 9.05 — Берашта йола IуйрIйнара гимнастика. 9.15 — Кердадераш. 9.30 — Дешархошта. «Гургда бетта сахьат». 10.00 — «Музыкальни киоск». 10.30 — Кассиль. «Дукха деза са бераш» яха телевизионни спектакль. Ленинградера передача. 11.45 — «Поэзи». Пайщига хьоаналгIа вехаь Антокольский. 13.05 — Художественни гимнастиках йола СССР чемпионат. Таллинера передача. 12.30 — Вос бола телевидени. Эрсий искусства гаил. 13.05 — Дешархошта. «Са Даьхе СССР ю». 13.20 — «ДоттагIий» яха документальний фильм. 13.50 — «Зорька» (гIалгIай метталa). 14.15 — «Мистер Икс» яха художественни фильм. 15.45 — Документальни фильм. 16.05 — Кагирхой программа. 17.00 — Киноминьбархой клуб. 19.00 — Кердадераш. 18.10 — Сагьзвонк. СССР-а Юстице министра Теребилова къамаьла дерга. 18.20—Вос бола телевидени. «Доалойв яхача телевизионни художественни фильма премьера. 2-гIа 19.30 — Поэта Ошанина авторски сайре. Союзий ЦIен Колонни залера трансляци. Перерыв — «Ха». Информационни программа. 22.00 — Спортивни программа. Пастенча кердадераш, передачей программа.

22 май

15.10 — Передачий программа. 15.15 — ДIалохх Власенкос. Программе юкъе я Скарлатте, Бетховена, Брамса произведенеш. 15.30 — Дунен хилакьайта юкъера программа. Пастенча Москвески пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 17.00 — «Оахкарий хьакъехов берашта». Ленинградера передача. 18.00 — «Тамашийна ала» яха фильм. 18.20 — Кхеврах доаккхача реакционни гIулакхеш (гIалгIай меттала). 18.30 — Телевизионни кердадераш (нохчий, эрсий меттала). 18.50 — Хоамаш, реклама. 18.55 — Киножурнал. 19.05 — Кагирхой журнал (нохчий меттала). 19.45 — Театрах дола дувцараш. Передача дIахьу Абалкина. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Вос бола телевидени. Алло, оаха таланташ леха. 23.30 — Кердадераш. Передачий программа.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллея Грозне хушануш моркаш а йолаш, делкъел тIехьагIа юкь-юкъе догIа а делхаш, ди а къувкъаш, гIаьхкхьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 20—25, Грозне 22—24 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. 21 маера 24 мае кхаччалца хушануш моркаш а йолаш, ха дIайоалаеннача юкъахьен чакхйоалаши цхьанцайолча моттигашка юкь-юкъе догIа а делхаш, ди а къувкъаш, хьалалостам боацаш гIаьхкхьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура буйсашка 8—13, денокка 23—28 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

20 МАЕ

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА МАЙДА. 17.00. Тематически концерт (грампластинкаш). 19.00. КИМ ЦIерагIча клуба культпросвещени самодеятельноста коллективна выступлени.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРАИ САЛАIАРЕН ПАРК. 19.00. Просвещене болхлой республикански халха драматически театра ЦIен «Сослукъа драматически» яха спектакль. «Физкультурни» яха спектакль. «Физкультурни спортни сага могашален хьалхен лакхора фактор» яха лекци. 20.00. «Спорта ритм», «Волейбол» яха кинофильмаш хьокхаргда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Музыкальни школай дешархой концерт. 10.30. Сакъердамерча аттракционий гороток болх беш хургья. 11.00. В. И. Ленинах дувцараш дезаргда. 13.00. В. И. Ленина цIерагIча Дворецa музыкальни школа дешархой концерт. 16.00. Классически халхара студе заводгIеба группа боахаж заводе. 19.00. Халла драматически театра «Затопленный коостол» яха спектакль хургья Дворецa баьцарча театре.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 16.00 — «Лидуш гIа эрсий халхапай дуканий оркестр локхаргья. 17.00. «ДIадьа дуьхьча ловрцIамерчи лазарашта профилактика» лекци. Кинофильмаш хьокхаргда. 20.00. «БIаьстанара настроени» яха кагирхой сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIАРАГIА КУЛЬТУРА ЦIА. 12.00. «Хьа юбилей пионерий — хьа цIей, пионер!» яха пионерий цIей. 18.00. «Къоруцуьяча республикай Союз» яха общественно - политически дешар. Аккхарча кинотеатре кинофильмаш хьокхаргда).

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 15.00. Далобов. Молдовски, Коммунистически, Красномодерний яхача урамий цIей.

ПРОСВЕЩЕНЕ БОЛХЛОЙ ЦIА. 17.00. ДоттагIаш сайре. Къахьегамхой ЦIен коллективаца вIашагIкхетар.

ЛЕНИНСКИ РАЙОНА КУЛЬТУРА ЦIА. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

21 МАЕ

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА МАЙДА. 17.00. Тематически концерт (грампластинкаш). 19.00. Просвещене болхлой республикански ЦIен вокально - инструментальни ансамбла концерт. 20.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРАИ САЛАIАРЕН ПАРК. «Сай Даьхе, сай республика хестаю аз» яха города цIей. 18.00. Города Грозне художествени самодеятельноста коллективай вIашагIтоха хор. (Баьцарча театре). 19.00. ОГНХЗ медсанчаста вокально-инструментальний ансамбла концерт. (Баьцарча театр). «Гипрогрознефть» вокально - инструментальни ансамбла концерт. «СССР халкъашта машарa хьал» яхача темах каттаройн доала сайре, киноконцерт. 11.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9.00. Берашта кинофильмаш хьокхаргда. 10.00. Сакъердамерча аттракционий гороток болх беш хургья. 10.30. Берий музыкальни школан белгалдой студен дешархой отчетни концерт. 15.00. С. М. Кирова цIерагIча поселке бахача наха лаьрхIа «Современник» яхача коллектива эстрадни концерт. 19.00. Документальни фильмаш хьокхаргда. 19.30. СалоIача дешлекторa болх беш хургья.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Пролетарски революци «Буревестник» яхa берашта йола утренник. «Пионерски летописера» яхача темах кинофестиваль. 12.00. «ТIом дIабаьлабаь, цIейн сай, машар, вахаш фо берашта утренник. 20.00. Халхарий сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ЦIА. 10.00. «Дошкхал ва, советски пионер, хьа мехка — СССР» берашта утренник. 19.00. «Профессиональни вирнжа коммунизм хьалхече цар роль» яха лекци.

ПРОСВЕЩЕНЕ БОЛХЛОЙ ЦIА. 7.00. Халхьа университете лакхоегIарaш Казбеги яхача юрта экскурсе гIоргба.

НЕФТЕЗ КЛУБ. СССР хьаьнь 50 шу дизара хетаьь С. М. Кирова цIерагIча поселке бахача наьха доттагIаш довзала цIей. 12.00. № 6 йолча юкъерча школа дешархой художествени самодеятельноста концерт. 13.00. г. Малгобекерча Берий музыкальни школа дешархой концерт. 14.00. Керда кинофильмаш хьокхаргда. 15.00. С. М. Кирова цIерагIча поселке бахача къахьегамхойн Дагестански АССР вокальни ансамбл. 16.00. В. И. Ленина цIерагIча культура ЦIен эстрадни оркестра концерт. 17.00. Документальни фильмаш хьокхаргда. Кондитерски изделенаши выставка.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица 11 (3-гIа этаж) Телефонаш: редактора — 3-44-90; редактора зам.— 3-30-11; бехктокхамо секретара — 3-34-39; партийни вахарен культурий отделий — 3-61-40; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-29; кехатий отделаш бухгалтери — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типография, Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-39; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-40; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-29; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ06106.

Заказ № 2046.